

DIVATVILÁG

Szépirodalmi és divatlap

a magyar hölgyek számára.

<p>Megjelenik havonként kétszer: 8-kán és 23-kán. Minden számhoz melléklet.</p>	<p>Szerkesztőség: József-külváros, gyöngytyuk-utca, 9. sz. I. em. Kiadó-hivatal: Egyetem-utca 4-dik szám alatt.</p>	<p>Előfizetési ár: egész évre 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. A Regélővel együtt: egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.</p>
--	---	---

NŐK KÖRE.

Általános divattudósítás.

Az ékbe szabott ruhák mindinkább általánossá válnak, alul csipke-fodrokkal s más gazdag diszítésekkel, mit ezen divatos ruhák szabása feltételez. Mig a ruhák bősége és gazdag redőzete magában is diszes, festői, sőt fenséges volt, addig szükségtelen vala különös diszítés; de most, hol a ruháknak nemcsak magas, sima dereka és keskeny ujjai, de az alja is szorosán a testhez simuló, redőtlen, s csak lejjebb terjed bővebbre: az egész kissé szegényesnek, kopárnak tünik fel, mit az ugynevezett peplüm-lebbentyű (tunika), övek és kettős szoknyák sem fődnek el elegendőn; ezen egyedül az aljnak gazdag diszítése által lehet segíteni. Szintoly czélszerű, a jó ilésnek és szépségnek megfelelő az, hogy a keskeny, sima ujjak felett hosszú, bő ujjakat kezdenek viselni; ezek többnyire elül egész a könyökig nyitottak, néha felhajtással is ellátvák, és mindig fehér, fekete, vagy a ruha színével öszhangzó színes selyemmel béleltetnek. Az ilyen ujjak legkedveltebb formája a khinai-, XIII. Lajos-, vagy Tudor Mária-ujjak.

A farsangnak rendkívüli hossza kényszeríti a ruhakészítőket, úgy mint a virág-árusokat, mindig újat teremteni. A báli virágékek közt valóban meglepő, izlésteljes tárgyakat látunk; itt egy fehér nefelejcskoszorú, zölddel színezett levelekkel; a fehér virágok közt piczi kolibri-madarak parányi smaragd-zöld és rubinpiros fejcskéi csillognak, hátul egy hosszú, a nyakra eső bár-

sonylevelű inda; ott egy galyon aranybarna malaga-szörlőfürt; imitt egy másik, izléssel rendezve eper- és apró rózsából; mily ingerlőn szép, fiatal szőke leány számára ezen lapos diadem fehér narciszsból két hosszú kék bársonyszalaggal, melyek a chignon (hajdisz) alatt csomóba kötvék, melynek végei szabadon lebegnek. Ezen, mindenütt alkalmazott szabadon lebegő bársony- vagy selyemszalagokat *kantárnak* nevezik — a francia nők még *jelzőbb* nevet adtak ennek, tudniillik: „*Suivez moi!*“ (Kövess engem!) — lebegjenek azok a fejről, a nyakék, vagy a derék diszítéséről. — Most már csakugyan nem mondhatni, hogy a nőket nem lehet oly könnyen kormányozni, vezényleni, — hiszen ők maguk nyújtják a *kantárt* e czélral — csakhogy aztán ne legyen megfordítva . . .

A legkedveltebb diszitmények egyike kezd lenni a már egy idő óta elhanyagolt borostyánkő, mely, mint a többi jegecz-, kréta-, jet-gyöngyneműek, különféle alakban és nagyságban ruha-s egyéb diszítésre alkalmaztatik. Különösen használtatik a most fellelte kedvelt Selika-nyakék és a l'africaine-öv, valamint a legújabb fésük diszítésére. Ezen fésükről is lóg kétfelül az ugynevezett kantár, bársonyszalagból, végein borostyángyöngybojttal, egész a hát közepéig.

A különféle, s megvalljuk, az aesthetikai izléssel többnyire egyenes ellentétet képező hajékek, melyek a fejnek szép alakját egészen eltorzítják, nem kevés bajt okoznak szépeinknek, minthogy azoknak rendezéséhez okvetlen idegen, gyakorlott kéz és —

álhaj kell, mert a leggazdagabb hajzattól sem lehet ezen phantastikus dagályos idomokat előállítani, melyek még csak tűrhettek, ha — mint a francia minták mutatják — a fej hátsó közepén kontyot képezve alkalmaztatnak; de akkor nem is lehet mást, mint a most divatos s ezen hajrendezéssel öszhangzó tányérforma, különben fölöttékes francia kalapokat és fejkötőket használni. Ezen hajrendezés, melynek francia neve chignon (sinyon), fölötté idomtalánító, ha a nyakban alkalmaztatik, mi a magyar kalapok kedvéért történik; mert a ki elegáns, divatos francia hajrendezéssel akar pompázni, annak le kell mondania a magyar kalapról, ha ennek megfelelően nem rendezi el haját. A szörnyű hajhalmazok és idomtalan kinövésekhez hasonló hajrendezések közt látunk azonban egy természetest és egyszerűt is; ez a „Mignon-hajrendezés“, mely nem egyéb, mint szabadon a vállakra eső hajhulámok, — de ez kevés utánzóra talál, mert dus, tömött hajzattot igényel. Az egész szabadon lelógó hajfonatok szintén a legujabb jelenségek közé tartoznak.

A mindinkább elterjedő rövidebb szabású utcza ruhák nagyon igénybe veszik a czipészek találékonyságát és — erszényeinket is; a magas sarku, különféle képű díszített „bottine“, magyarul mondva elülfűző s a bokán fölül érő topán, fölötté ékes lábtyű s előnyösen tünteti fel a lábnak szép idomát.

Végül egy új találmánnyal ismertetjük meg t. olvasónőinket. Egy *Searle* nevű angol aranyműves, Plymouthban, szabadalmat kapott az általa föltalált *fülék* készítésére, mely ezen éknek hordását a fülnek ama barbar megsértése, — keresztülszúrása nélkül is lehetővé teszi.

Ezen új fülék azonkívül igen csinos, mert az erősítő eszköz szintén díszítéséhez tartozik; ez következőkép van alkalmazva: a fülék karikájának elő részén van egy kis, ékes aranyrózsa, mely egyszersmind egy kis csavarnak feje, melynek visszacsavarása által a karika kétfelé nyílik, a nyílásba beleillesztetik a fülczimpa s aztán összecsavartatik. A karika végei olyformán vannak készítve, hogy a fülnek semmikép sem árthatnak, mert nem hatolnak a husba, csak oda szoríttatnak s a mellett oly erősen állnak, hogy koránsem lehet a fülbevaló elvesztésétől félni.

A divatkép magyarázata.

Első alak: Fehér tarlatán ruha, fehér tarlatán alszoknyával, a szoknya alja dudorokkal és virágokkal díszítve. Görög-izlésű tunika sárga atlaszból, hasonszínű selyembársonnyal és bojtokkal díszítve. A derék szintén sárga selyembársonnyal díszítéssel.

Második alak: Herczegnö-szabású fehér tafota ruha; díszítése kék, rézsut vágott fekete csipkével bevont tafotából áll, s tunikát képez. A kivágott derék is hasonló izléssel, kék, fekete csipkével borított tafotából áll.

A ruhák *Monaszerli* és *Kuzmik* divat- és kész-öltönyök termében készítették, hol is mindennemű női öltözékek, illető megrendelések után, pontosan és gyorsan eszközöltetnek. Mértékül egy jól testhez álló ruhaderekat és a szoknyának oldalhosszát szükséges beküldeni. A hozzánk érkező megrendeléseket azonnal átadjuk az illetőknek. Ismételve arra figyelmeztetjük tisztelt olvasónőinket, hogy leveleiket a szerkesztőséghez, nem pedig a kiadó-hivatalba címezni sziveskedjenek, mert ha megbizásaikat mi nem kapjuk meg annak idejében, a megrendelt tárgyaknak is okvetlen el kell késniök. Valamint arra is kérjük, hogy akként sziveskedjenek intézkedni, miszerint megrendeléseik a kitűzendő határidő előtt tíz nappal, vagy legalább egy héttel előbb jussanak kezeinkhez, — mert ha aztán az elkésett tárgyak el nem fogadtatnak, nagy kellemetlenségnek lehetnénk kitéve.

Végül azon örömdetes hírrel kedveskedhetünk szép előzetőnőinknek, hogy a megnevezett ház szakavatott és finom izléssel bíró főnöke *Kuzmik* ur, e napokban Párisba utazott a *legujabb tavaszi kelmék* és *felöltők* megszerzése végett, s reméljük, hogy lapunk jövő számában a divatra vonatkozólag igen érdekes hírekkel lephetjük meg t. olvasónőinket.

K. Beniczky Irma.

A gazdasszony mint méregkeverő.

Rusz Károlytól.

Ne ijedjenek meg kedves olvasónőim; a megnevezés: „*méregkeverő*“, mindenesetre sokkal borzasztóbb, mint hogy azt csupán tréfából használhatnók, s mégis oly könnyen megeshetik, hogy a gazdasszony, nem bírván a természetten ismeretével, szerette-

inek, a nélkül, hogy sejtelve lenne róla, a legártalmasabb anyagokat adhat enni a tápszerekben, s ezen czikkünk tárgya az ilyen lehetőségek megvilágítása.

Mily érzéssel veszi át az ifju nő háztartásának kormányát! Mily büszkén — és a mellett kissé elfogultan is — dobog szive! — mert nyíltan kimondva, a leányok mostani neveltetésének iránya nem olyan, hogy a növendékek általa alapos, gyakorlati ismereteket és tapasztalatokat nyerhetnének, hanem inkább fényes külsőségekre törekszik.

Az ifju nő estélyt — első estélyét — akar adni, s az estélihez tartozókat maga szeretné elkészíteni. A tapasztalt szakácsné, kit a szülői háztól magával hozott, csodálkozva nézi urnője működését, de szónéklül teljesíti parancsait.

A szorgalmas, sürgő, forgó menyecske éppen egy tortának való tésztát készít; vaj, tojás, liszt, cukor és finom fűszerek a szakácskönyv szerint vegyítettnek össze s az ott megjelölt mennyiségben, most már csak az illékony — vagy szarvas szarvsó kell még hozzá.

Vajjon mi czélből keverik azt a tészta közé, kedves olvasónöim?

Ez az előttünk már ismeretes szénsav és ammoniak egy sószerű egyesülése, — az ammoniakról később fogunk szólni — mely azonban itt csak gépileg működik, hasonlóan az élesztőhöz vagy kovászhoz a kenyérsütésnél.

A mint neve is mondja: illékony söt: tudniillik a sütökemence melegében levegővé átváltoztatva elillan, s elillanása által emeli a tésztát, porhanyóvá teszi, miáltal a sütemény szebb kinézésű és jobb ízű lesz, s könnyebben sül át csckényebb melegben is.

Szarvas-szarvsónak azért nevezik ezen szénsavas ammoniakot (szalmiak), mert azelőtt csakugyan szarvas szarvból és egyéb állati anyagokból készítettett.

Mig hát a szakácsné a tésztát nagyban keveri, fiatal barátnök gyorsan megtöri az illékony söt a rézmozsárban, melyet hideg helyről hirtelen a melegre behozott, sietségében pedig nem törülte ki száraz ruhával; miután a só meg van törve, hamar beleförditja azt a mozsárból a tésztába. De mennyire megijed, midön az öreg szakácsné

egyszerre felkiált s jajgatni kezd, hogy most már az egész sütemény odavan!

— A tensasszony meg hagyta zöldülni a szarvas-szarvsót, — siettemben azt pedig nem vettem észre, csak midön már majd mind belekevertem a tésztába, s most az egészséget kell dobni!

— Szeretném tudni, hogy miért — mondja az ifju gazdasszony — mit tesz az fehér-e vagy zöld-e ez a kis só; — nincs is több irósvaj, se tojás, honnan vegyek hát most hirtelenében mást, a tortára pedig szükségem van.

— De én egyszer hallottam, hogy az méreg.

— Csak ne okoskodják! mit árthatna az a csekélység, és mi legyen hát benne a méreg? —

S ezzel folytatják munkájokat; a szakácsné, ki csakugyan hallotta volt, hogy a rézmozsárban zölddé lett só mérges, azt gondolja, hogy urnője, ki annyi ideig volt a nevelőintézetben s annyit tanult, azt mégis jobban fogja érteni, s végre — hiszen úgy sem eszik abból a tortából.

De a torta szerencsére — minden fáradság és gond daczára, még sem sikerült, s az egész készítmény hasznavehetetlen lön, — mert a fürge gazdasszony nem vizsgálta meg a vett lisztet s tán nem is tudta, hogy dohos lisztből nem lehet jó és szép süteményt készíteni, azt mondtam: „szerencsére“, mert különben az egész társaság annyi mérget kapott volna, a mennyi elég — nem hogy halált vagy nagyon erős rohamokat okozzon — mindenféle bajnak, émelygésnek, göresöknek sat. előidőzésére, a nélkül, hogy tudnák, honnan jött mindezen baj.

Ne higgyék szép olvasónöim, hogy ilyenek nem, vagy csak igen ritkán történnek, mert hiszen minden tapasztalt gazdasszony kikéri azt, — de nem minden gazdasszony lehet tapasztalt, midön először lép magára hagyva háztartásának élére. A tapasztalást csak gyakorlatból és leginkább saját kárán szerzi meg az ember, a ki pedig a nélkülözhetlen természettani ismeretekkel bir, annak nincs szüksége tapasztalásra, — s mily drágán vásároljuk meg néha ezen tapasztalást! — az tudja és ismeri mindazon anyagok tulajdonságait, melyekkel bánnia kell, s nem kell saját kárán megtanulnia: minek micsoda hatása van.

Az ilyen tudatlanság által történt mérgezések kulfjei nagyon gyakran ezerféle bajnak és betegségnek, melyeknek megfejtésére és gyógyítására aztán a világ legügyesebb orvosa sem képes.

Különösen veszélyesek e tekintetben a vörös- és sárgaréz edények; azok csak úgy használhatók, ha a cselédek folytonos szigorú felügyelet alatt vannak, s a gazdasszony maga győződik meg róla, hogy tökéletesen tiszták és fényesre sikáltattak.

Például a szarvas-szarvsót — szénsavas ammoniakot is lehet réz-mozsárban törni, csak tökéletes tiszta, száraz legyen ez, akkor nem vehet magába a só semmit a rézméregből; de a mint már láttuk, mindenféle körülmények és különösen a viznek jelenléte által hatás eszközöztetik oly anyagok közt is, melyek a nélkül semmiképp nem hatnak egymásra. Ugy van az a jelen esetben is, mert száraz állapotban csak hosszabb idő múlva, — de a legcsekélyebb nedvesség hozzájárultával rögtön képződik a zöld, mérges rézéleg (oxyd). Még kell jegyeznünk, hogy bármi testnek élenynyeli egyesülése élegnek (oxyd) neveztetik, — itt a réz az ammoniak befolyás által egyesül az élenynyel, melyet a víztől elrabol.

A mint ezen réz-éleg, ha víz van jelen, hasonlóan a vas rozsdájához, magától is fejlődik, de csak hosszabb időközben: nagyon gyorsan képződik minden savanyu anyag által, e szerint tisztatlanság- és gondatlanságból a savanyodó ételmaradékok által sat. De még gyorsabban erősebb savak, például eczet által; ezért minden olyan étkeket, melyek eczettel készítettnek, nem szabad rézedényekben főzni, s még kevésbé azokban tartani.

Ime a rettentő gondatlanság és közönyösség egy példája az életet és egészséget illetőleg, mely egyszersmind bizonyítja, hogy a jelen cikkünkben foglalt fejtegetések és magyarázatok koránsen fölősek; ámbár tán többen olvasónőink közül azt fogják mondani: „De hiszen ez már régi dolog, azt mi nagyon jól tudjuk, s a tudományos magyarázatoknak nem vehetjük hasznát“, — hanem az tény, hogy igen gyakran mindenféle gyümölcs, főzelék, különösen ugorka és zöld bab, szándékosan rézedényekben forraltatnak fel s azokban állni hagyatnak, hogy „szép zöld színök legyen.“ S mi adja ezeknek a szép zöld színt? az eczet-savas

rézéleg, a mindenki előtt ismeretes zöld réz-rozsda (Grünspann) s mennyire mérges és ártalmas ez, azt minden orvostól megtudhatjuk.

Azonban savanyos anyagokat is főzhetnek rézedényekben, például mint szokás a szilva lekvárt, csak hogy az üstöt ily használatra egészen fényesre kell sikálni, s ha az illető étel vagy lekvár kész, azonnal ki kell szedni az üstből vagy kaszerólból. Máskülönbén bármi nem savanyu étel is annyi mérget vehet fel magába, hogy elég komoly következései lehetnek; ha például czinezve volt kaszerolban még itt-ott czindarabok maradtak, s ezek mögött a nedvesség által réz-éleg képződött, és ha aztán sietségből, gondatlanságból ily edényben valami ételt főznek, mielőtt az fényesre megsikáltattott. Ily esetben legbiztosabban járunk el, ha ilyen edényről minden czinmaradékot leszaggatunk, s úgy mint a többi rézedényt fényesre sikáltatjuk, avagy újra becinez-tetjük.

Más uton is jöhet azonban egy igen ártalmas mérge az étkekbe, tudniillik, ha gyümölcs s egyéb foltokat lóhersóval (Kleesalz) akarunk kivenni. De a lóhersó fölötté mérges, s mily könnyen jöhet abból valami gondatlanság által az étkekbe! A lóhersó, lóhersavból és szikanyból (széksó) áll s azáltal tünteti el a foltokat a ruhából, mivel azoknak színét megsemmisíti; azaz alkatrészekkel egyesül.

Ezekből láttuk, milyen könnyen juthatnak ártalmas, és mérges anyagok az étkek közé. Mielőtt a köznapi tápszerek fölött egymásután szemlét tartanánk, hogy azoknak alapos ismerete által a jót a rosztól, — a hamisítottat, megmérgezetett — a tisztától, az egészségnek és emberi testnek gyarapítására szolgálóktól megkülönböztethessük, s bizonyosak lehessünk benne, hogy a gazdasszony önkénytelenül, tudtán kívül az övéinek nem ad mérges anyagokat a „mindennapi“ kenyérben: még egy pillantást vetünk egy mérgeforrásra, melyből kimondhatlan nyomor és szenvedés ered az emberiség kárára.

Világosan láttuk, mennyire ártanak az idegenszerű anyagok, ha az étkekkel az emberi testbe fölvetetnek, ezerféle megmagyarázhatlan és gyógyíthatlan betegségeket idézve elő; de mennyivel ártalmasabbnak kell lennie, ha a gyöngéd gyermek már első

táplálékával ily ártalmas anyagot vesz magába, mi oly igen gyakran megtörténik.

Rövid idővel ezelőtt több külföldi lapban*) hatáságilag hirdettetett, hogy a gummi-szopókák horgany- és fehérólommal hamisítatnak. Czélszerűnek tartom itt egyszersemind a hamisítatlan gummiszopókák ismertető-jeleire figyelmeztetni, hiszen oly fölülte fontos a szerető szülőknek mindennek ismerete, a mi kis kedvencezők gyöngéd életének ártalmas s annak egészségét megromgálja.

A tiszta kautsukból álló szopókáknak mindig egy, vagy két látható varrásuk van, s felvágva sima, barna, mindig fényes felszint mutatnak, nagyon tágíthatók, vékonyak és ruganyosak, a világosságnak tartva barnás átlátszó szint mutatnak, sulyok legfeljebb $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{2}{4}$ lat. A hamisítottakon sehol sem látni varrást, felvágva homályos hamuszín felszint mutatnak, melyen apró fehér pontokat vehetni ki. Ezek vastagabbak, nem tágíthatók, átláthatlanok s fél latnál is többet nyomnak; e szerint hát külsőleg is könnyen megkülönböztethetők a valódiaktól.

Ezen veszélytől, ezt tudva, könnyen megóvhatjuk gyermekeinket, azonban más veszély is fenyegeti gyarapodásukat és egészségüket. Olvasónőink bizonyára ismerik szintén amaz ugynevezett „tuletetett“ gyermekeket; e szegény szánandó kis teremtesek teste apránként beteg állapotba ment át, mely aztán mindenféle szenvedések és betegségek alapja egész a sirig. Mint más esetekben, ugyszintén itt is gyakran beteljesül azon mondás: „csekély oknak néha nagy a következése.“ Mert koránsem tulzott az, ha mondom, hogy némely ifju emberi test sorvasztó betegsége, melynek menthetlenül és gyógyíthatlanul el kell sinlődnie, hervadnia, míg a szegény lélek oly epedve, oly kétségbeesetten ragaszkodik az élethez — hogy mindezen szenvedésnek, mely néha egy egész család boldogságát szétrombolja, első alapját valami hanyagság vagy tisztatlanság vetette meg.

Ez pedig könnyen történhetik következőképen: ha a gyermek etetésénél elválasztása után szopó-üveget használnak, s annak kautsuk szopóját és magát az üveget nem tartják fölöttébb tisztán, mely esetben annak

bevágásaiban, szorosaiban, dugaszában savany képződik; ez pedig az étkek romlásának első foka, melyet minden gazdasszony ismer, mert gyakran fordul elő, kivált nyáron, hogy valami étel megsavanyodik. Ezen sav a légben létező éleny által képződik, miután ez az étel alkatrészeivel egyesül azokat idővel, kedvező körülmények közt — az erjedés által — rothadásba hozza.

A fennemlitett esetben hát ezen savany a tejjel vagy kávéval a gyermek gyomorába jut, hol, a szó tetjes értelmében méregként működik. Ez veti meg az ilyen szegény nyomorék teremtés szomorú állapotjának alapját, mert annyira megtámadja a kis gyomor gyöngéd idegeit, hogy az utóbbi egészen képtelenné lesz természetes egészséges táplálék készítésére, s ebből származnak számtalan szenvedések és betegségek.

Hányszor keressük az életben egy vagy más betegségnek okát, ki tudja hol? az orvosok öröklött bajokról beszélnek s a t. és a mellett e szegény emberi-nem betegségeinek minősége és mennyisége napról-napra növekszik, — én pedig merem állítani, hogy természet- és egészség szerinti nevelés, s a családanya figyelmes és értelmes észlelése és fénykedése mellett, ezen gyakran megmagyarázhatlan betegségeknek nagy száma lassankint örökre eltűnnek.

Azért kérem önöket, tisztelt olvasónőim, ne vonják el tőlem figyelmöket, s ha tán néha unalmasnak találnának egyet mászt, ez ne riaszsa vissza önöket, válogassák ki legalább az egyes aranyszemeket, melyeket czikkeimben kétségkivül találuiok kell, — mert azon jó szándokkal írom azokat, hogy önöknek valódi hasznót s egyszersemind mulattatást is nyujtsak. — — —

Ha arról akarunk meggyőződni, tartalmaz-e valamely étel savanyt: akkor a szaglással és izleléssel kívül még két vegyszeti uton is tehetünk próbát. Vessünk bele egy kis magneziát, mely pezseg, ha savanyval találkozik, — vagy egy darab kémlő-papírt — ezt minden gyógyszerárban *reagens papír név alatt* lehet kapni — megkenünk vele, s ha savanyt tartalmaz, a papír kék színe azonnal vörösbe méri át. Oly esetekben, mint a gyermek táplálásánál, az anya különösen vizsgálja meg mindig az üveget és szopókát szaglással által, s ha legcsekélyebb savanyu szagot érez rajta, azonnal forrázza ki erős luggal s öblítse ki többször tiszta

*) Fájdalom! nálunk nem említették ezt egy lapban sem. Szerk.

hideg vízzel, a szopókát pedig minden szop-
tatás után tegyék hideg vízbe.

Ha pedig arról akarunk meggyőződni,
tartalmaz-e valami tápszer rézmerget: te-
gyünk bele hosszabb időre fényesre sikált
kést, s hagyjuk érintetlenül állni, ha azután
a késnek csiszolt felületét vöröses anyag
vonta be, akkor okvetlenül rézmerges az illető
étel, vagy lekvár, méz s a t. De arra kell
ügyelnünk, hogy a kést addig meg ne moz-
ditsuk, míg az ételben áll.

Fölfödözések, találmányok.

Zsiradék-pótló zsirolaj.

A „Koinonia“ nevezetű chemiai olajgyárban
(Boroszló, Klosterstrasse, 43. sz.) a sajtolás által
nyert repezoalaj különös módszer szerint tisztítta-
tik meg, mely műtének eredménye:

1) a legtisztább fehér, szag és füst nélkül égő
lámpaolaj;

2) minden kívánalomnak megfelelő gépke-
olaj, mely a sokkal drágább faolajat kövérségben
s így használhatóságban is fölülmulja; és végre

3) zsirolaj, mely a főzésnél használtatni szo-
kott zsiradékot teljesen pótolja s a fogyasztók-
nak legalább 40%-ot megtakarít.

A „Koinonia“ kezeskedik, hogy ez nem a
közönséget rövid ideig tévutra vezető vásári
nyeglenség.

A zsirolaj tiszta zsir-anyag, a nyers repeze-
olajból előállítva, melyből minden nyálkás, gyan-
tás, rosz-szagu anyag kivonatott; de nem kell
összetévesztetni a közönséges tisztított repezoalaj-
jal, melynek még mindig bizonyos avas ize van.
A zsirolaj mindenféle finom süteményeknél hasz-
nálható, a nélkül, hogy a legesekélyebb mellékizt
lehetne észrevenni, mint ez különösen a régi vaj-
nál oly gyakran történik. Ugy szintén a hus süté-
sénél, a főzelék készítésénél a zsirolaj tökéletesen
helyettesíti a zsiradékot.

Az árat illetőleg szigoruan pontos összehason-
lítást természetesen nem lehet tenni, minthogy ez
mindig a nyers anyag árfolyamától függ; mind-
azáltal több mint valószínű, hogy a vaj és a rep-
eolaj ára közt mindig jelentékeny lesz a külön-
ség. Ezek ára körülbelül úgy viszonylik egymás-
hoz, mint 8 a 6-hoz. Azonkívül egy font zsirolaj
másfélfont zsiradékkal ér föl, — így a megtakarít-
ás a zsirolaj használatánál 50%.

A zsirolaj azon előnnyel is bír, hogy nem
válik egykönnyen avassá, a mi a legjobb zsi-
rádék is megtörténik; egy bizonyos mennyiségű
zsirolaj eltétetvén, több mint félév múlva sem
szenvedett változást.

Az előítéletek természetesen elejénte korlá-
tozni fogják használatának elterjedését, mint ez a
répaczukorral is történt; mindenesetre nem ár-
tana kísérletet tenni az említett zsirolajjal, hogy

annak használhatósága felől gazdasszonyaink ön-
maguk mondhatnának ítéletet.

A testtartásról.

Az életben alig van kedvesebb kép, mint
egy szép, szorgalmasan dolgozó fiatal leány.
Mégis nem ismerek szomorítóbb látványt,
mint ha egy ily fiatal lényt munkája fölött
mélyen meghajolva látok ülni. Mily sokat
tart minden hölgy a jó növésre, a szabályos
és arányos termetre, azt olvasónőim önma-
guk legjobban megítélhetik, — mégis gyak-
ran önmaguk rabolják meg magukat e
nagybecsü előnytől. A nők közül legtöbben
aligha ismerik ama nagy befolyást, melyet
az órákig tartó hajolva-ülés a test fejlődé-
sére gyakorolhat, s legtöbb esetben gyako-
rol is.

Míg a férfinál a tulajdonképeni és töké-
letes kifejlődés rendszeren a 16-ik vagy a
18-ik évnél kezdődik s leggyakrabban csak
a 24-ik évvel végződik, addig a nőknél a
leggyorsabb növés és a teljes kifejlődés a
14—18 évek közti időre esik, sőt vannak —
és pedig nem ritkán — fiatal leányok, kik
14-éves korukban testileg már egészen ki-
fejlődtek.

Azonban a természetben azon szabály
uralkodik, hogy mindaz, a mi hirtelen vi-
rágzik fel, nem lehet oly szilárd és tartós
mint az, a minek bevégeztségéhez hosszabb
idő kívántatik. Ebben rejlik az ok, hogy a
nők sokkal gyöngédebb és gyengébb testal-
kattal bírnak mint a férfiak. Ebből továbbá
az is következik, hogy a külbefolyások sok-
kal könnyebben és tartósabban hatnak a
gyöngédebbre mint az erősebbre, — és tényleg
csakugyan a leányok — különösen növésök
és testi fejlődésök tartama alatt — az ide-
gen behatásoknak rendkívül ki vannak téve.

Ha valamely gyorsan növe fa, például
egy sugár olasz jegenye, csak rövid időre
is karóhoz szorítottatik s meghajlítottatik,
nagyon könnyen görbe növést vesz fel, s e
görbületet, habár később az egyenes növés
akadálya el is távolítottatik, mindig megtartja.
Fölöttébb hasonló ez esethez az épen fejlődő
emberi test, különösen fiatal leányoknál, kik
munkájok mellett meghajolva ülnek. A
mellkas összenyomása igen gyakran szük-
mellüségét okoz, vagy más egyéb betegsé-
geknek alap oka, minthogy a mellszervek,
nem terjeszkedhetvén ki rendszeren, elsatnyul-

nak. Ezáltal a test fejlődésének menetéből teljesen kiüthetjük, minek aztán, mint a facsemetéknél, mindenféle ferde növés a következése.

És nem csupán a mell s a lélekzési szervek nyomatnak ily káros módon össze a hajolva-ülés által, hanem a gyomor is, mely ezáltal működésében akadályoztatik, mi-ből aztán sokszor gyomorfájás, gyomorégés, vagy épen gyomorgöres támad.

Hogy pedig jó a egészségre nézve a lélekzési szervek és gyomor épsége fölöttébb fontos, azt olvasónőim bizonyára hinni fogják. Tehát saját érdekök kívánja, hogy az oly ártalmas hajolva ülést a kézimunkánál, olvasásnál, s a t. teljesen kerüljék.

A hajlott testtartásnak még egy más hátrányáról is szólok. Semmi sem rontja annyira a szemet, semmi sem gyöngíti annyira a látidegeket, mint a tárgynak, melylyel hosszabb ideig foglalkozunk, szerfölötti közelsége a szemhez, mint ez például a finom munkáknál, varrásnál, himezésnél stb. történni szokott. Ezáltal a legtöbb esetben rövidlátás származik, avagy korai szemgyöngeség.

Azonban én olvasónőimet nem csak inteni s ijeszteni akarom, hanem egyszersmind utat és módot nyújtani szándékom: miként lehessen a gazdag természeti adományokkal felruházott testnek, — melyekkel a böles gondviselés a hölgyvilágot, a teremtés virágát ellátta — kiképeztetését és természetszerű fejlődését a legcélszerűbben vezetni s előmozdítani.

Valamint a növény természetes növése hez minden kellett friss, tiszta lég és világosság kívántatik, ugy a fiatal leányok első életszükségleteit a *szabadban való mozgás és élénkítő tevékenység* képezik. Fájdalom; ezek közül sokan — mondhatni — mind e két tényező nélkülözése mellett nőnek fel, — azonban ki merné tagadni, hogy épen itt fekszik oka életviszonyaink némely visszáóságának?!

A mozgásról más alkalommal; — s most visszatérek fölvetett tárgyamhoz.

Mindkét nemű fiatal egyénekre nézve, a fejlődés s növés korszakában rendkívül fontos, hogy testtartásukra ugy a házi munkánál, mint a szabadban való mozgásnál ügyeljenek. Legtöbb esetben természetesen nehéz a kedvessé vált szokásokkal föltagyni, például a hajolva-ülés kényelméről lemondani;

ehhez mindenekelőtt erős elhatározás szükséges. Azonban ha önök, fiatal barátnőim, figyelembe veszik életboldogságukat, mely talán ez elhatározás keresztülvitelétől függ, s mindig szemek előtt lebeg, *mit* nyerhetnek általa: ugy bizonyára akarat erejéről örvendetes tanúságot fognak tehetni.

Az értelmes tanítók és nevelők, kik az egyenes testtartás fontosságát rég belátták, a vezetősökre bizott ifjaknál mindig szigorun ügyeltek erre, egyszersmind megmagyarázván nekik, mily szükséges e tekintetben is az önmagunkra való felügyelés, s mily szomorú eredményei lehetnek az önelhanyagolásnak.

A munkánál való ügyeléssel azonban karöltve kell járnia a szabadban való gyakorlatoknak, melyek a tüdő fejlődését és erősödését a leghathatósabbban segítik elő. A járásnál, futásnál, s a t. mindig ügyeljenek önök a felső test egyenes tartására. Hegyre menve vagy más kisebb megerőltetések alkalmával mindig mély és teli lélekzetet vegyenek, azonban nem oly tulságosan, hogy ez önöknek terhére váljék, hanem csak annyira, hogy ezáltal a tüdő jól megteljék; azonkívül szokjanak hozzá, hogy mindig *zárt szájjal* vegyenek lélekzetet.

A mily nehéznek látszik kezdetben a hozzá-nem szokottaknak az egyenes tartás, — oly kényelmesnek és jótevőnek tűnik fel, mihelyt az első nehézségeket legyőztük. Ugyanez áll sok fiatal hölgynek egy más szokásáról, mely szintén sok káros eredmények okozója. E szokás: a török-módoni sarkon való ülés, egyik lábat a másik alá téve. „Semmi sem alkalmasabb a térd- és lábcsuklót helyéből mintegy kiesvarni, miut az ily ülés mód”, — mondja egy kitünő orvos. S valóban az ily ülés mód lehetetlenné teszi a lábak könnyebb mozdula át, s így a hölgyeket egyik legvonzóbb kellemöktől, a ruganyos kecses járástól örökre megrabolja.

K o n y h á s z a t.

Finom kocsonya.

Vegyünk egy disznófejet nyelvestül, a négy lábát, szivét, fél máját, egy pár darab tiszta szalonnabőrt s tegyük fel annyi vízben, hogy ez a hús épen csak betakarja; tegyük hozzá törött fekete borsot, egy pár gerezd fokhagymát és elegendő sót, aztán hagyjuk forrni *jól letakarva*, míg a hús egészen könnyen elválk a csontoktól, aztán

szedjük ki s hagyjuk meghűlni, a lébe pedig vessünk két babérlevelet, fél vöröshagymát, egy késhegynyi új borsot és gyömbért, egy pár szegfűszeget, s aztán töltsünk közéje jó borecetet tetzés szerint, s hagyjuk felforni, — azután vegyük le a tűzről, hadd higgadjon meg.

A hust szépen lefejtjük a csontokról, s finom metéltre vágjuk össze a szívet, nyelvet, fejet, lábakat, s a májnak felét, úgy mint a bőröket is; ha épen van főtt, szép, piros sonka, abból is vágunk közéje s aztán tegyük jól összekeverve valami formába (csak réz vagy bádóg ne legyen); szedjük le a zsírt a léről s aztán tiszta ruhán átszűrjük a husra, úgy hogy egészen be legyen takarva; emelgessük fel a hust hosszú-águ villával, hogy a lé jól bejárhassa, s aztán töltsünk még utána, hogy mintegy félujjnyira álljon a hus felett. Ezután tegyük hűs helyre, hadd keményedjék meg. Mikor használni akarjuk, fordítsuk ki a formából, vágjuk finom szeletekre, mint a disznósajtot, s tálaljuk fehér és piros tormával diszítve. Az ilyen kocsonya fölötte jóízű és egyszersmind igen tápláló, s ékes étel. Azonban a hus közé keverhetünk sült lud-, tyuk-, pulyka-, vad-hust, finomra vágva, — ezáltal még finomabb ízű lesz a kocsonya, melynek fontja, ha vesszük, 80 kr., ha pedig otthon készítjük, alig kerül 30 krba.

Orosz thea-crém.

Két itcze tejszint teszünk a tűzre; ha forr, vessünk bele két lat finom theát, például boheát, virágttheával vegyítve vagy karavantheát, de csak egy forrást hagyjuk tenni, s aztán szűrjük le a tejet, törjük meg egy darabka vaniliát $\frac{1}{2}$ font cukorral s tegyük a tejbe. Aztán megint a tűzre téve, habarjunk hat tojáshnak sárgáját egy fazékban, s ha a tej forr, töltsük a tojásra s habarjunk folytonosan a tűzön, míg emelkedni kezd. Szép csészékbe töltve tálaljuk melegen — valami finom sütemény mellé.

Forralt bor. (Cardinal.)

Három meszely burgundi, vagy visontai vörös bort teszünk a tűzre tiszta, (legjobb a vas, belül porcellánózott) kaszerolban; egy font cukorral egy szép érett narancsnak finomra levágott héját, ugyszintén egy citromét is, egy darab cimetet és hat darab szegfűszeget vetünk bele, egy forrást hagyjuk tenni, s poharakba öntve tálaljuk forrón. Az ilyen bort kemény téli időben, ha utra, vagy vadászatra készülnek, a reggeli után szokták inni; különben igen jó szolgálatot tesz akkor is, ha valaki megázott, átfázott, s bélgörcsökben szenved.

A kenyérsütésről.

Mikor a kenyértészta egészen jól sikerül, meg kell belőle jó két fontot hagyni. Ha most kenyérnek való párt akarunk készíteni, a sütőteknőbe 8 itcze tiszta korpát

töltünk, s két itcze vízben egy félmarék árpát és egy jó félmarék komlót megfőzünk; mikor az árpaszemek már puhulni kezdenek, akkor azon forrón rátöltjük a korpára és jól elkavarjuk, — most annyira hagyjuk kihűlni, hogy ha kezünkkel próbát teszünk, ezt nem süti. Ekkor a kétfont kenyértésztát közéje tesszük és igen erősen eldagasztjuk a korpával, annyira, hogy minden legkisebb korpámorzsa között téstavegyülék legyen; azután szépen összenyomjuk s betakarva kelni hagyjuk 3—4 órahosszat, mignem jó savanyus kelt szaga lesz, — és most a komlós pár, vagyis élesztő kész. Most az élesztőszáritóra sütőabroszt terítünk, és a párt akár szétmorzsolva, akár tojáshagyságra kiszaggasztva, mérsékelt melegen megsáritjuk, és kis zsákba rakva szellős helyen felfüggesztjük. — Mikor a bor forr és élesztőjét hányja, viz helyet ezzel vegyítjük a korpát; így sokkal jobb lesz a sütnivaló, s vele hamarabb megkél a kovász.

Jó magyar kenyér sütésénél a következő eljárás követendő: Akár télen, akár nyáron történjék a sütés, a rend úgy hozza magával, hogy a lisztet előttevaló nap be kell hozni a raktárból, ritka szítán (ha már kelőleg meg van is szítálval) még egyszer keresztül kell szalasztani, nehogy valami hulladék maradjon benne.

A lisztet itczével megmérjük. Ha négy fehér cipókenyeret akarunk sütni, 12 itcze liszt elég; ha pedig két kenyeret szakasztunk, akkor két szakasztókosár-lisztet mérünk ki, mibe rendszeren 8 itcze megy. Ez egyébiránt a házi asszonytól függ: mennyit akar, vagy mennyire van szüksége háztartásához? Mi maradjunk most a négy cipó, tehát tizekét itcze liszt mellett.

A mely napon kovászt akarunk tenni, a fenn megirt élesztőből egy meszelyt lágy-meleg vízben megáztatunk; a viz annyi legyen, hogy egy kevés viz a korpán fölül lebegjen. A bögrét egy tálkába állítjuk és betakarva kelni hagyjuk. Míg ez kel, addig félmarék komlót egy meszely vízben megfőzünk s forrón egy meszely lisztre, jó nagy fazékba, rászűrjük és jól közé kavarjuk a lisztet, hogy csomós ne maradjon. Mikor ez a vegyülék többé már nem meleg, akkor a komlós korpát, ha megkelt (az a jele, hogy teli jön a bögre és a korpa teteje ketté van válvá), szitácskán keresztül azon nagy fazékba kell szűrni, melyet főnebb említett-

tünk, és egy félmeszely langyos víz segítségével az élesztő minden nyálkásságát jól kidörzsöljük és emberül kicsavarjuk, azután a kovász-tevő lapoczkával ismét erősen elverjük, s mikor már szinte hólyagokat vet a vegyülék, betakarva kelni hagyjuk. — Ha jó az élesztő, ennyi vegyülékkel egy 8-itzés fazék tele kel.

Ez történhetik délután 2 órakor, a midőn télen estve 7, nyáron 9 órakor történik a rendes kovásztevés.

Most a lisztet a sütőteknő felvégebe nyomjuk, a kovásznak kellő helyet hagyva, s a keresztfát, szitát, föléje készítjük; magától érthető, hogy a teknő feneke is takarva legyen liszttel. A nagy fazékból a kovásztömeget beletöltjük a kovászló végbe, s ha még szükséges, egy kevés langymeleg vizet is szűrhetünk reá és annyi lisztet vegyitünk közéje, hogy olyan lágyságu kovászt tehessünk, miszerint a lapoczkán föl lehessen venni.

Most apránként a kovásztészta közé vegyitjük a lisztmennyiséget és igen simára fölverjük. Ezt nevezik kovász-tevésnek. — Most szépen meglisztezzük a tetejét, a keresztfát ráteszszük a teknő és a lisztszélére, s vagy meleg tálat, vagy uj téglát állítva a keresztfára, a kovász tetejére a sütőabroszt ráborítjuk és az egészet jól betakarva kelni hagyjuk.

A kovász-tevés után mintegy hat óra múlva hozzá lehet fogni a dagasztáshoz. Mindenesetre négy itcze vizet kell melegíteni, mivel az erősebb liszt több vizet kíván, s törött sőt veszünk és a vizet csipős izüre sózzuk; a víznek nem sűtősnek, de azért jó melegnek kell lenni, hogy a kéz könnyen kiállja. Most ha a kovászt föltakarva látjuk, hogy megkelt (ennek jele, ha a kovász teteje visszasüppedt), a sós vízből egy részt a kovászára töltünk, mely ha tökéletes, azonnal a víz fölé emelkedik; ekkor a kovászt két kézzel a rátöltött vízzel összevegyitjük, míg csak egészen sima nem lett. Ezután a lisztből kezdünk közéje vegyíteni, folyvást csavarva, dörzsölve a tömeget; ha szükséges, egy kevés sós vizet is tölthetünk rá.

Ha már nem látszik lisztrészecske, akkor hozzáfogunk az igazi dagasztáshoz, mi ekkép történjék: a kezét kinyitva, bele kell meríteni a tésztaába, melyet megmarkolva egyet kell rajta csavarni, és a kezét hirtelen ismét kirántani. Ha már a kézről kezd

a tészta letisztulni, a teknő tiszta oldalába hajtjuk a tésztát, felvakarjuk a teknőt, s meglisztezzük, és a tésztát helyretéve, a tetején egy kis gödörbe teszszük a felvakarót, s egy kevés sós vizet szűrve rá, jól szét-törjük, hogy csomók ne maradjanak közte. Most a szokott módon addig kell a dagasztást folytatni, míg a tészta csaknem suhog a kéz alatt, mint a selyem. Föl is lehet késsel vágni, s ha a tészta szépapró-lukacsos és nem víz-szinü, — akkor eléggé meg van dagasztva, s be kell ismét takarni, hadd keljen. — Ha azt akarjuk, hogy kitünő jó és feslős béle legyen a kenyérnek, még egyszer meg kell dagasztani a kelés után; de ez ne tartson oly sokáig mint az első dagasztás.

Most már el lehet kezdeni a fütést.

Nem is tudom, melyik fűtőmódot irjam le, a fával, szalmával, náddal, dohánykóróval valót-e? mert különféle tájakon lakván, mindezen fűtőmódokat ismerem; de mint-hogy a szalmával való fűtés talán mégis a legfárasztóbb, ezt írom le, — noha az alföldi fris leány ugyancsak tudja kezelni.

A tiszta banya-kemenczébe annyi szalmát kell egyszerre bedugni, a mennyt egy felnött ember a két karja közé ölelhet; ezt meggyújtva, a kemence féloldalában kell égetni, hogy a másik üres oldal ki legyen téve a lángok szabad járásának. Ha elégett, akkor a szalmaparazsat szétterítve, azt az oldalt fütjük, a melyik üres volt. A meggyült szalma-szenet, vagyis az ugynevezett pörnyét vizes dézsába kell söpörni. Tizenkét ilyen dugattal tökéletesen megfűlik a kemence-fenek.

Mikor a kemence már felére meg van fűlve, ki kell a kenyerkéket szakasztani. A szakasztó-kosarakat tiszta szakasztó-kendőkkel betakarva már előre oda kell a meleg kemence mellé készíteni, s a kenyértésztát négy egyenlő darabra vágva szépen kiszakasztani, és a szakasztó-kosárba téve, felül egy kis liszttel meghinteni, fölhajtván rá a kendő szélét. Mire a másik félfűtés megtörténik, a tészta is kellőleg meg lesz kelve.

Végre a parazsat kihuzva, a kemence fenekét pemetével tisztára kell takarítani. Próbául egy csipet lisztet hintünk be; ha megég: fel kell a kemence száját, vagy előkéjét tenni, had csappanjon a heve. Azután a sütőlapátra kell fordítani a cipókat, a talpánál éles késsel egy keveset körülmet-szeni, és vigyázva betenni. A kemence szá-

jához egy kis parazsat lehet huzni és az előkét nem kell mindjárt egészen feltenni, mert a szép gyenge tésztát elszoritja.

Az ily nagyságu kenyér másfélóra alatt kisül.

Kivevéskor egy kevés vízzel megmossuk

a cipók tetejét, és még vagy tíz percze újra betesszük a kemenczébe.

Az ily módon készített és sütött kenyér nem egyhamar szárad ki, igen izletes és felesős bélü.

Vörös Eszter.

OLVASÓ-ASZTAL.

A nők hivatása.

Az anyai befolyás fontossága.

Arról már meggyőződünk, hogy erkölcsi haladásunk nagyon hátramaradt a szellemi haladáshoz képest; ezen lassu haladás főokainak egyike pedig a befolyás ferde felhasználása és azon téves nézet, hogy a *hatalom* majd kiegészítendi a hiányt. Habár e tény nem kerülte ki az emberbarátok figyelmét, — de ugy látszik mégis, hogy a helyes, ezen dolgot javító szereket nem ismerték fel. Ezen bajt a politikai intézmények hiányainak tulajdonítják; pedig ezen bajok javítása csak részben segít egy más, még távolabb fekvő bajon.

Lehetetlen a mindjárt elejénte elkövetett hibát, tudományos szabályok utólagos alkalmazása által jóvátenni. A kertész hasztalanul igyekszik azon növénynek új életet adni, melynek tövét a féreg rágja; habár sikerül is neki rövid időre, hogy leveleket és virágokat hajtson, — de az élet székhelye meg van mérgezve és a növény minden gond daczára el fog veszni.

Nemzetek példájából láthatjuk, hogy a szellemi haladás nem hozza magával az erkölcsi haladást is; nagyon is gyakran látjuk szinte nagy szellemi tehetségekkel bíró embereknél, hogy a szellemi felsőbbség nem jár karöltve az erkölcsivel. Az angol történelem két megdönthetlen példát mutat nekünk: *Bakon* és *Byron*, e két fényes szellem, kik mind a ketten azon isteni adományokat, melyekkel felruháztattak, megszenstégtelenítették, holott — mint hinnünk kellene — hibáikat felsőbbségöknek háttérbe kellett vala szoritnia. *Bakon* piszkos fukarsága és *Byron* aljas érzékisége, bár vakmerő vala a maga nemében, nem tűnik fel előttünk a nagyszerűség színében. Eszébe sem juthatna senkinek hibáiknak kutfejét szellemi felsőbbségökben keresni; hanem azt láthatjuk ebből,

hogy a szellem erőt és méltóságot kölcsönözhet az erkölcsi érzelmeknek, ha ezek *csakugyan léteznek*, — de aligha sikerülend nekie azokat életbe léptetni, ha *nem léteznek*. Az ész mindig kész, ingatag, jellemtelen frigytársként, mind a két pártnak segíteni, a rossz tulajdonoknak erélyességet, a jóknak magasztosságot kölcsönözve.

Nevezetes, megdönthetlenül fennálló tény az, hogy az érzéki szenvedélyek soha sem járnak karöltve a magasabb morális érzelmekkel; de a magasabb észtehetségekkel gyakran együttesen fordulnak elő.

Mitől függ tehát az emberiség boldogítása, vagyis morális ujjászületése?

Morális természetének kiképezésétől, s ezt még soha semmiféle kormány nem kísérté meg, s ha szorosan vesszük, ez nem is állt sem a kormányok, sem a nyilvános intézmények hatalmában. Ezt csupán amaz önzéstelen becsületesség isteni szellemének kiképezésében találhatjuk fel, melynek kutfeje a szeretet, melynek célja az embertárs java; s e szellem mennyire különböző amaz aljas önzéstől, mely mindent saját hasznára kíván fordítani, s mely szerencsétlenségünkre az anyagi tökéletesedés iránya által még növeltetik, ha a szellemi műveltség által egyensúlyozva nincsen.

Az első befolyások képezik leginkább az elveket, s minthogy az első befolyások szintén inkább hatnak a jellem idomulására, ugy tehát leginkább azokat kell tekintetbe vennünk, kik ezen első befolyásokat gyakorolják, s e szerint az emberiség szellemi ujjászületésének alapját megvethetik.

Ezután valami alap-okot, valami fáradhatlan szellemet kell keresnünk, mely örömet lel feladatában s mely az egész emberi társadalmat áthathatja, — s ezt a családi szeretetben és különösen leginkább az *anyai szeretetben* leljük fel.

Sokat mondtunk-e azon állításunkkal,

hogy a nők, az emberiség szellemi ujjászü-
letésének választott főtényezői? . . .

A nagy Napoleon azt mondá egyszer Campan asszonynak: „A régi nevelési rendszer nem ér semmit. Mi hiányzik hát nekünk arra, hogy az ifjúságot jól nevelhessük!”

„Anyák” — felelé a szellemdus nő. E felelet meglepé a császárt. „Ezen egy szóban rejlik a világ nevelésének szabálya, — mondá. — Fő-gondja legyen a szülőknek oly anyákat képezni leányaikból, kik képesek gyermekeiket helyesen nevelni.”

A világ morális helyzete e szerint nem függ annyira a polgári intézményektől vagy a neveléstől, mint inkább a mornális befolyosoktól, melyek közt leghatalmasabb az *anyai befolyás*. Az anyák jellemétől függnék a nemzetek elöitéletei és erényei; nem nagy és fontos-e tehát a nő hivatása, s nem tesszünk-e nagy szolgálatot az emberiségnek, ha ezen befolyás jellemével és megmérhetlenségével megismertetjük?

Maga a természet is tekintetbe vevé ezen befolyást, midőn az anya és gyermek közti viszonyt elrendezé. Mily gonddal alkotá az őket egymással egyesítő rokonszenveket, — szépséget, kecsét, vidámságot, s mindenekeelőtt a szívek hajlamát! A kíváncsiság iránt türelmes, a csintalanságot szendességgel korlátolja, a gyermek tudatlanságát soha sem alázza meg az anya pedanssága, hiszen szellemi felsőbbségét kiegyenliti a szeretet. Szóval úgy látszik, hogy épen azon tulajdonok, melyeket a nőknél gyncéknék tartanak, — az engedékenység, a csodálatos iránti hajlam, a tehetség csekély dolgokkal foglalkozhatni, a két egymás számára teremtet lélek egyesítésére szolgál; ezek, — melyeket gyakran hibáknak neveznek, — az ezüst szálak, melyek mind a kettőt körülfontva, őket a legbensőbb közösségre egyesítik.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a gyermeknél előbb mutatkozik az érzés és csak azután az ész; érzésének első jele: anyja édelgéseinek viszonzása.

A felfogási erő az érzéssel kezdődik, és annak, ki először éleszté fel az érzést, a gyöngédséget: a legnagyobb, s ha akarja, a legjobb, legegényösebb befolyást kell gyakorolnia. De az anya ne *tanítsa* az erényt, hanem éleszsze azt fel befolyása által a gyöngéd lélekben, kiben minden jónak és

rosznak csirái szunnyadnak. Minthogy a szeretet öntudatlanul utáuzásra ösztönöz, az anya tanítsa gyermekét azon tulajdonokat szeretni, melyekkel őt ellátva lenni ohajja.

Mi a gyermek nevelője vagy tanítója számára? Egy tudatlan lény, kit nevelnie, oktatnia kell.

Mi a gyermek anyja számára? Egy halhatlan lény, kinek szellemi tehetségeit felélesztenie, lelkét az erény oltárává alkotnia szent kötelme, magasztos hivatása.

Jó tanítók jó tanítványokat, jó anyák jó embereket képeznek; s ebben rejlik küldetésök különbsége. Ebből következik, hogy a gyermek nevelése csupán az anyától függ, a szó szoros értelmében, és ha ezek oly képességgel bízzák másra gyermekeik nevelését: ez azon fonák nézetből ered, mely szerint azt hiszik, hogy a *nevelés és tanítás egy*; — pedig ezek egymástól egészen különböző dolgok, melyeket egymástól szükségképen el kellene választani, mert a tanítás félbeszakíthatatik, a tanító egyének változhatnak, de a nevelést mindig csak ugyanazon egyéniségnek kellene vezénylenie; mert minden, a mi félbeszakítja, megzavarólag hat reá. Ha az anya gyermeke nevelését megkezdte, s azt később másnak átengedi, könnyen tapasztalhatja, hogy a gyermek tévedésekbe merül s egészen közönyössé válik a jó, az erény iránt.

Mit kívánhatunk egy nevelőtől?

Azt, hogy könnyen beleképzelje magát tanítványa felfogási tehetségébe, s őt becsületes, jó emberré képezze. S ezt nem teheti maga az anya is? Ki taníthat minket jobban, mint a nő, arra, hogy inkább keressük a tiszteletet mint a gazdagságot; — hogy felebarátunkat szeressük. — A közönséges nevelő tanácsot ad és moralizál; a mit ő emlékünkebe iktat, azt anyánk szívéünkbe vési; a miben amaz hinni, azt anyánk szeretni tanít, s a szeretet által vezet minket az erényhez.

Szükséges e, hogy a magas politikai érdekeknek felvilágosultabb képviselői legyenek, mint az erénynek?

A politikai érdekek megállapítását (melyek az emberek morális érdekeivel karöltve járnak), nem kell a tudósság alaposzlopai-ban keresni, de inkább a lelkismeretében. A tudósságnak csak úgy van becsé, ha a lelkismeret nézeteinek felvilágosítására és kiterjesztésére szolgál.

S ki lehetne képesebb mint az anya, a gyermeki kedélyben ezen alapot megvetni; ki értheti jobban mint ő, a férfi-nem megszireterjedő tehetségeihez saját nemének hűségét, önzéstelen odaengedését hozzácsatolni!

Az anyai befolyás nyomai mindenütt föllelhetők; a szegények viskójában úgy, mint a gazdagnak palotájában. Az határozza meg hajlamainkat, érzelmeinket és véleményeinket.

„A gyermek sorsa többnyire anyjának műve.“ Ezt mondá a nagy Napoleon, és a mellett örömet ismétel, hogy nagyságát leginkább anyjának köszönheti.

Azon tény ép oly ismeretes mint szomorú, hogy az anyai befolyás majdnem az egyedüli erkölcsi, mely a fiukra első neveltetésökben gyakoroltatik. Oly kevés gond fordítottatik annak vizsgálatára, vajjon bir-e a tanító, kire fiaikat bizzuk, tudományos ismeretein kívül a gyermek erkölcsi nevelésére szükséges tehetséggel is — és a nevelők többnyire nem is sejtik, hogy ezen tehetség náluk feltételeztetik, vagy keresztek!

Ez oly szokatlan kívánság, a milyen nehez oly iskolát, vagy nevelő-intézetet találni, hol a fiuk erkölcsi nevelése, szellemi kiképezésökkel egyaránt haladna. Ezen bajnak eredete mindaddig homályban fog maradni, míg be nem bizonyittatik, hogy a férfiak, midőn az életbe lépnek, valóban több erővel bírnak a csábításnak ellenállani, mint a nők. — — —

Hanem még azoknak is, kik némileg igyekeznek a fiut azon veszélyes befolyásoktól megovni, melyek következtében oly könnyen áldozatul esik a legnagyobb erkölestelenségnek, gyakran fogalmuk sincs arról, hogy a jellem aprólékos sajátságaira ügyelniök kell, melyek, ámbár nem ártanak az ember jó hírnevének, s nem gátolják világban előrehaladását, mégis sokat levonnak boldogságából és erényéből. A természetes hajlam szabályozása, az önzés elnyomása, az indokok önvizsgálata, — mily ritkán képezik ezek a fiuk nevelésének valamely részét! Ezen elhanyagolás miatt károsodnak boldogságukban, s mindazoknak kinzóikká válnak, kik hatáskörükben élnek s velök folytonosan közlekedni kénytelenek. Ezt ama népszerű ellentétes mondásban találjuk megfejtve, mely a féktelen természetű

férfit, ki környezetének kinzója, mégis „derék embernek“ nevezi.

S mily „derék“ az ilyen ember, azt a remegő nő félénk tekintetéből a gyermekek örömtelen megriasztott viseletéből, a cselédek szolgálatkész, de szeretetnélküli engedelmességéből látjuk, valamennyi fel, nehogy valamikép az alvó orosz lány haragját felkeltsék.

Az ily természetű nőt — érdeme szerint — boszorkánynak nevezik, — de az ilyen férfi „derék jó ember“ lehet.

A míg nincs bebizonyítva, hogy a két nem számára szintén két különböző erkölcsi törvény létezik; az egyszerű emberek fölötte nehezen fogják megérthetni és fel-foghatni, miért *ítélik meg* oly kiméletesen a férfinál azt, a miért a nőt kegyetlenül *elitelik*; mert általánvéve, minden felületesen ítélő ember, ki nem foglalkozik a nevelési rendszer hibáinak észlelésével, hajlandóbb azt hinni, hogy a férfi kevésbbé menthető tekintetben, mert ő könnyebben kerülheti ki a házi viszontagságokat.

A tévedés azon alapszik, hogy a természeti indulatok szabályozása nem tartozik a fiuk neveléséhez; ezen elhanyagolás pedig a legnagyobb kegyetlenség, mert ezáltal olyannyira nehezítettik azon benső meghasonlás, melynek mindazok alá vannak vetve, kik érettebb korokban, midőn hibáikat felismerik, jellemöket javítani akarják.

Pedig mily könnyű például az indulatos, heves természet fékezése a zsenge gyermekkorban! s mily nehéz annak elnyomása aztán később, pedig ha az első éveken nevelés czélszerű lenne, ezen baj később nem bántana senkit.

A férfiak többnyire önzőbbek mint a nők. De mit tehetnek ők róla, ha erre nem ügyeltek neveltetésöknél? Ama vitázási vágy, melyet gyakran kitünő ész bizonyítékaul csodálnak, nem egyéb mint az önzés elvének megtestesülése, — az önfelsőbbség fentartása. Még az iskolában tanulják a gyengébbet megvetni, s ezt otthon is gyakorolják körük gyengébbjein, — nővéreiken, apró ingerkedések, és gyötrések által, míg ugyanazon időben ezen nővérektől ezerféle apró szivességet és szolgálatot fogadnak el a nélkül, hogy annak tudatával bírnának, vagy háladatosak lennének érte. Csodálatos-e, ha ezen fiukból egykor önző férjek és zsarnok apák lesznek? Ha meggondoljuk,

mily csekély részét képezi az erkölcsi miveltség a fiuk nevelésének; csak azon kell csodálkoznunk, hogy mégis találkozik olyan, a ki ezen nevelésmód káros befolyásától ment maradt, — nem pedig, hogy annyian esnek neki áldozatul.

Fölötte fontos és üdvös, ha a fugyermek minél tovább maradnak az anyai befolyás alatt; mert nagyon valószínű, hogy ha anyjok nem iktat lelkökbe erkölcsi elveket, tán egész életök folytán nem lesz alkalmuk azoknak megszerzésére. És pedig éppen az ellenkező esetet tapasztaljuk, mert a fiuk még korábban hagyják el a lelki tisztaság és hűség légkörét, melyet a családi, s különösen az anyai szeretet képez. És aztán kárhoztatják a férfiakat, mert hidegkeblűek, kedélytelenek és önzők! S ez nem lehet másként, a míg azok, kik a fugyermek szellemi kiképezését vezénylik, azoknak erkölcsi művelődését nem tekintendik kötelemeknek, mert kevés szülő van azon szerencsés helyzetben, hogy fiaikat otthon nevelhetnék, — éppen azért legyen tehát az anyának legszentebb kötelemé azon idő alatt, míg fia az ő oltalma alatt van, annak erkölcsi kiképezése. Ha az első alap szilárdul meg van vetve, nem ingatják azt meg oly könnyen a világbani élet káros csábító befolyásai.

Az igen nevezetes tény, hogy oly férfiak, kik hosszú éveken át a bűn útján tévelyegtek, s végre az erényhez vezető ösvényre tértek, visszaemlékeznek arra, hogy erkölcsileg mivelte anyjok által zsenge korokban ezen ösvény felé vezéreltettek.

Miért vonultok tehát vissza oly nagy készséggel azon szép, édes feladat teljesítésétől, melyet a természet rátok bízott? Miért siettek oly fölötte fiaitok még idomiatlan kedélyét, meg nem szilárdított elveit a nyilvános iskolák zord befolyásának átengedni?

Anyák! ha azt hiszitek, hogy ezáltal a rajtatok nyugvó felelősséget kisebbitni lehet, nagyon csalatkoztok: rátok, az ember gyermekiségének őrangyalaira, bízott ezen küldetés, — titeket illet az isteni esirákat, melyek a gyermek lelkében szunnyaduak, felélesztetni, ápolni és kifejlesztetni; ti vagytok felelősek annak kiképeztetéséről.

D a l.

Rózsás felhő derült égen,
Játszi esermely himes réten,
Félig rejtett, eltűnt álom:
Felhőtelen ifjúságom,
Mosolyogj felém!

Rejtve nyiló kis ibolya,
Rajongó szív hő mosolya,
Tarka vágyak, lázas elnye:
Szívem első, szent szerelme,
Mosolyogj reám!

Lágyan rengő lengő csolnak...
Perczim édes kéj közt folynak...
Rám mosolyog a meny képe:
Kedvesemnek ülése
Ringass el engem.

Égből hulló tiszta harmat,
Érzem, érzem nagy hata lmad'...
Félig ébren, félig alva:
Kedvesemnek csókja, dala,
Altass el engem!

Dobó László.

A világ tulsó oldalán.

Humoreszk.

Tóvölgyi Titusztól.

I.

A chinai embernek hosszú a haja, de nem rövid az esze, a ki a bankót feltalálta, a ki porcelánból tornyot, és az elefántesontból kilenczvenkilencz héjjal bíró tojást tudott készíteni, az egy vonallal az asszonyok szemébe is mélyebben lát, mint mi, s csillagában felfedezi a benn lakót, t. i.: a másik asszonyt; mert tudnod kell, édes olvasóm, hogy az asszony két részre: külsőre és belsőre osztható, és hogy a külső néha éppen ellentéte a belsőnek, s ha pedig elmondanók azt, a mit a chinaiak az általunk elmesélendő történet megtörténte óta az asszonyok felől tartanak, biz isten találkoznék szép szem, mely sugár törével keresztülszurna bennünket, s bár oly kedves lehet szép szemektől nyerni a halált, mi most az egyszerű emberrel tartva: mégis inkább akarjuk szép szemtől nyerni az életet; s így eltérve attól, a mit, a mint mondánk, a chinaiak az asszonyok felől tartanak, egyenesen a tényre szoritkozva, magát a történetet beszéljük el.

Yang-kung csin olyan okos ember volt Chinában, mint nálunk például Faust és többen — a ki szeretett volna soha meg nem öregedni, és pedig azért szeretett volna soha meg nem öregedni, hogy fiatal szive örökösén képes legyen a szerelemre, ő

maga pedig örökösen képes legyen fiatal asszonyi sziveket szerelmi lánggra lobbantani. Az okos emberek másféle faja sem tartaná ezt a kívánságot ostobaságnak, ha az t. i. a bölcsesség szabályai szerint kivihető volna; de épen, miután be van bizonyítva, hogy magán az istenségen kívül senki más nem lehet örökösen fiatal ember, Kai-fang is ezt tartotta, és megszólította Yang-kung-csint, a következőképen:

— Édes barátom negyven esztendőös Yang-kung-csin, a ki tiz esztendővel ezelőtt harmincz esztendőös voltál, tudod-e te azt, hogy azóta tiz esztendővel öregebb lettél?

A megszólított nagy szemeket meresztett Kai-fangra, és annak szeméit telefujta a legdelikátabb chinai dohányfüsttel, mondván:

— Ezek a szemek úgy se érdemesek arra, hogy lássanak, a nap legalább is egy pár millió esztendőös odafent az égen, és még se jutott senkinek eszébe, hogy azt mondja: miként a nap öregszik. Minden tavasszal megmutatja, hogy telve ifjúsággal, és minden kanikulában, hogy telve hévvel; télen kialuszsza magát, és álma után újra születik. Én ugyan nem vagyok nap, és nem ténfergek az égen, de nem is affektálok magamnak azon tulajdonságokat, annyit azonban neked és az egész theát szörpölő világnak el merek mondani, hogy minden éj után, ha jól kialhatom magamat, úgy ébredek fel, mintha ujjászülettem volna.

Ha Kai-fang nem fél attól, hogy füst helyett most majd a tüzet fujja szeme közé, fiatalságának hevét ezáltal is bebizonyítani akaró barátja, szörnyen kész lett volna elnevetni magát és e nevetésének zuhanyával leönteni barátja szívében a vén fiatalok nyarát, de a mint mondánk, félvén a következőktől, elégségesnek tartotta, hogy kaczagás helyett csak egy mosolylyal keserítse meg Yang-kung-csin ifjúságának kéjérzetét.

— Hallod-e pajtás, nem akarlak megsérteni, de rettentő figurás dolgot ejtének ki a te ajkaid, midőn mondták vala: „Ha jól kialhatom magamat, úgy ébredek fel, mintha ujjászülettem volna.“ — Hát nem tudod te azt czimbora, hogy a fiatalságnak épen az a forca, hogy akár alszik, akár nem, olyan fürge mint az ürge, s egészséges mint a makk, sőt a mi több, dolgainak egy részét éjelre hagyja. Mindezekből és másokból, pajtás, azt következtetem: hogy tiz évvel csakugyan öregebb vagy, mint ezelőtt tiz évvel voltál, és azt tanácsolom, hogy ne sürgölődjél forgolódjál az asszonyok körül, ne kurizálj, mert te már csak ötödik kerék vagy a kocsiban, szükségből csak megjárod, de ha versenytársad akad, úgy lefőz, mintha ráknak születél volna.

Yang-kung-csin erre felfujta magát, olyanra dagadt, mintha egy duda lett volna benne, nem szólt egy szót sem, hanem beszéd helyett kinyújtá karját, felnyitotta nagy és lapos tenyerét és csak két szócska által fejezte ki akarátát:

— Tessék fogadni.

Kai-fang azt kérdezte, hogy:

— Mirevaló nézve?

— Arravaló nézve, a mirevaló nézve fogadni szoktak ily nyegle beszéd után; tessék fogadni arravaló nézve, hogy nincs széles e Chinában asszony, a ki belém ne szeressen, és ha egyszer belém szeretett, másba szeressen, és ha meghaltam, hogy meg ne haljon utánam.

De már erre Kai-fang felkaczagott és nem csupán azért, mert ezt Yang-kung-csin állította, hanem, mert asszonyról hűséget mert feltételezni. Parolát csapott tehát:

— Áll a fogadás! — ha elvesztem, az Oczean közepére építették egy porcelántornyot, és hogy ne is ténfergünk el tágas e Chinában, keressünk asszonyt a legközelebb közelben, válaszszuk ki például, a kiből legnagyobb bizalmat táplálsz: feleségedet.

Yang-kung-csin olyan veres lett, mint a róka, orrahegye szikrákat hányt a méregtől mint egy tűzokádó hegy, de okos ember lévén, moderálta magát, nagyot fujt, és azt mondá:

— Ha erővel fel akarod építtetni azt a porcelántornyot, ha sajátmagad választod ki az örvényt, mely összes kincsedet a tengerbe sodorja, ám legyen!

II.

— Kaparjátok a dobot! sivalkoddassátok a sipot! jajgasson a zene! vigan akarunk ma lenni; az én kedves feleségemnek, életem párjának — névnapja van, Tif-taf az ő neve, hadd szóljon a zene! — kiabálá Yang-kung-csin nekikeseredve jókedvében, homlokáról csak úgy hullt a forró fiatalság örömkönyűkkel vegyült verejtéke. Erre aztán a zenészek nekiveselkedtek, a klarinétos arca kettős zsemléhez hasonlított, szemével épen úgy dolgozott mint arczával, kidülledt mindakettő, — a dobosok is ugyancsak kaparták a juhbört, melyet a másvilági szenvedések rettentő példájára dobra huztak.

Széles kedve kerekedett az egész társaságnak.

Csipan-páng, egy huszonhatéves gyönyörű chinai gyerek, ott ült a Tif-taf jobbán, a ki aranyozott szemöldei alól olykor-olykor, midőn Yang oda nem tekintett, veszedelmes pillantásokat szórt az ifju gyulékony keble felé, ki titkon a kurizálás legszélsőbb fokáig való vitelére fel volt hatalmazva Yang által, s így a szép szemek tekintetét felfogni egy cseppet sem genirozta magát. Ha már egyszer a gazda maga dob háza tetejére kanócot, mi köze volna azt a házat oltalmazni másnak.

Kai-fang, szolgának öltözködve ott állt a Yang hátánál, és szórt a fülébe jó tanácsait. Egyszer csak, midőn a jókedv dagálya már-már viharba akart kitörni, midőn az estély, mint egy hajó már a tornyosuló hullámok tetején lebegett, a világot tartó czethal megrázta magát, és a habtorlatok vesztve az egyensúlyt, a közönséges magassáig hulltak vissza. A multság világát tartó czethal nem volt más, mint Yang, a ki hirtelen megbetegedett:

— Kedves öcsém, — szólt akadozott hangon

Csipan-pángot magához intve, — roszul vagyok, — oh, de most is eszemben van gazdaságom, az aratás ideje itt van, ha huzamosabb ideig találnék beteg lenni, leszesz oly szíves elvállalni a felügyelő szerepét; — jaj, — be roszul érzem magamat!

Csipan-páng Tif-tafra tekintett, a hölgy szemei egy biztató sugárt löveltek az ifjura, a ki is sietett elvállalni az ideiglenes felügyelő szerepét.

Yang-kung-csin ágyába czívelték, neje ropant jajveszékelték közt kísérte őt szobájába, könyüi úgy hulltak mint a zápor-eső:

— Édes férjem, — édes Yangom, — kinyitl rózsám, rózsabimbóm, mi lesz belőlem, elhervadok mint a világosság elől elzárt növény, ha nem élvezhetem tekinteted melegét. — És zokogott az istenadta, hogy bármely böjti orgonának becsületére vált volna.

A vendégsereg, miután Yang kijelentette, hogy miatta mulathatnak akár reggelig, használva a beteg házigazda engedélyét, de máskülönben is emberekből állván, nem gondolt a más bajával, — de minden teketoria nélkül folytatta a mulatságot.

Yang igen bágyadtnak tetette magát, szemeit nemsokára befogta és betegségének daczára horkolni kezdett.

A mint a férj az álom másvilágába látszék sülyedni, felszáradtak a feleség könyüi; a hölgy a beteg fölé hajlott, s még mindig siró, zokogó hangon kérde:

— Alszol, édes tubarózsám, bazsarózsám, a ki nélkül ez a világ pusztá kiaszott kert előtttem, virág nélkül.

Yang nem felelt, de műszereit összeszedve, kétszeres erővel kezdett horkolni.

— Ugy alszik, mint a tej, — susogá a nő, felállva helyéről, — pedig olyan természete van, hogy ha este befogja szemét, csak reggel szokta kinyitni; gyakran boszantó; ah! de most nem haragszom érte. — E szavak után kisurrant a szobából.

A mint Yang felnyitá szemeit, gyertya nem levén a szobában, következképen nem látott semmit, de fülei is levén, szuszogást hallott maga mellett:

— Itt vagy édesem? — rebegé lágy, szerelmes hangon, — mint fáj a szívem, hogy miattam megfosztod magadat a mulatságtól.

— Sohase fájjon, jó Yang-kung-csin, — válaszolá a Kai-fang hangja, — nőd ugyan nem tánczol, ez illetlenség volna, midőn a férj beteg, hanem a Csipan-páng oldala mellett, úgy látszik, tökéletesen meg van elégedve.

— Hazudsz! — kiáltá Yang, összecsikorgatva fogait.

— Nem kell henczegni, czimbora, — válaszolá Kai-fang komoly hangon, — vedd fel a papucsodat, jőj velem a terem ablakához, s saját szemiddel győződjél meg a felől, a mit szavaimnak hinni nem akarsz.

Yang nem is volt rest, lábaira kapta a papu-

csot, magára terítette a paplant, s mint egy hamuszínű mumus, levén a paplannak hamuszíne, — kullogott, barátja által vezetve a terem ablakáig; és ah, szent Confucius! mit kelle látnia! Tif-taf épen háttal ült az ablakhoz, mellette Csipan-páng, chinai levente, és a vendégek által nem, de a hátuk megett levő ablakon át láthatóképen volt karja, mint egy kigyó, a Tif-taf karcsu dereka körül tekeredve.

— Keresztülharapom az üveget, — mormogá Yang elfojtott hangon, — aztán leharapom a feleségem fejét.

— Hohó! még nincs vége a nótának, és tőled pedig kívánom, jó Yang, hogy eszeden jári, ezért még csak ne is haragudjál, be van már ez oltva az asszonyi szívbe, hogy jobban szereti a friset, mint a régít és kopottat; de talán mimagunk is úgy vagyunk vele. Most pedig szépcsendesesen csoszogjunk vissza, tetesd magadat még nagyobb betegnek, mert egypár nap mulva, de ne ijedj meg, meg kell halnod.

De bizony nem birta megállni Yang, hogy meg ne ijedjen.

— Meg kell halnom?

— No csak úgy pro forma; megkísértsük, halálod után három napra nem lenne-e hajlandó nőd Csipan-pánghoz férjhez menni.

— De már ezt ugyan nem kísértjük meg, amice!

Kai-fang elnevette magát.

— Ugyan, jó Yang, hát van ebben az egészben valami különös, avagy rettenetes, nem ő lenne első asszony a világon.

— Mindegy, de már annyira nem akarom vinni a dolgot.

— De hogy tökéletesen meggyőződjél. Bíz rá, a hol kell, gátat fogok a haladás elé vetni.

— Késő lesz ám eső után a köpönyeg.

— Ne félj semmit, nem fogjuk az esőt se bevárni. De hát ily hamar elvesztetted bizalmadat? beadod a kulcsot? Ám legyen; de én követelem, hogy az Oczeán közepén építesd fel a porcelántornyot; chinai ember meg szokta tartani szavát, ha én veszte, felépíttetem. Na de még se szükségesily hamar kétségbeesned, — mondá Kai-fang, barátja halvány arczára tekintve, — játszszuk a szerepet végig, s én, itt a kezem, felmentelek a fogadástól, megelégedvén azzal, hogy kijózanodtál, de ha abba hagyod, követelem a porcelántorony felépíttetését. Végül pedig azt is kikötöm, hogy nőd irányában kiméletes légy, nem ő itt a hiba, hanem a természet.

Yang-kung-csin nem szólt semmit, lecsüngeszté bánatos fejét, mint egy érett fügét, mely azonban mindekkoráig éretlen volt, s papucsos talpán, hamuszínű paplana alatt becsoszogva szobájába, ágyára dőlt, a mely ágyon a Kai-fang tanácsa szerint harmadnap mulva meghalt.

III.

Volt sirás, siránkozás, a Tif-taf könyüi úgy folytak, mintha az egész tengert kiarendálta

volna, a hány ismerős és rokon férjét nézni jött, mindannyi előtt elájult, minden idegrészecskéjében egy-egy ájulást tartott készen a mi aztán elszűlt, a mint lehellelével hozzáért valaki. A halva fekvő Yang előtt azonban csak az tetszett nagyon különösnek, hogy kedves oldalbordája a strást leginkább akkor találá helyén s fájdalmát használhatónak, midőn nem egyedül volt, s ha a halott-nézők eltávoztak, mintha megállította volna a gépet, olyan csendesség lett keblecskéjében, mint a minő lehet egy kis gunyhóban, melyben a lakók tökéletesen meg vannak elégedve.

Egyszer csak midőn Csipan-páng Tif-taffot a látogatóktól menten látta, beütötte fejét a halottas szobába s lágy hangon susogá szerelmesének:

— Szivem szerelme, Tif-taf, nem félsz egyedül lenni e mellett a vén, nagyorru férjed mellett, ha megmozdulna az istenadta, s ormányát feléd nyujtana, mint egy elefánt; oh, szólj galambom, nem esnél-e kétségbe, a mire a világon találtató valamennyi nagyorru férfi még nem tehetett kiváló érdemet.

Tif-taf remegni kezdett, aztán visszasugta Csipan-pángnak:

— De igen; reszketni érzem tagjaimat, lépd át az ajtó küszöbét, édes főfelügyelője a gazdaságnak, a borjukat nálad nélkül is meg fogják szoptatni a tehenészek; de én, oh mint remegek, nem lehetek itt el nálad nélkül, rémes borzadály fut rajtam kere-ztül; siess, siess, tárd ki karjaidat, mert mindjárt elájulok.

Csipan-páng kitárt karokkal rohant az ingadozó hölgy mellé, ki tanácsosnak tartá ezen kitárt karokba beleájulni. Az ifju magához ölelé a hölgyet, s oly hatalmas csókot pattantott arczának tejben úszó rózsájára, hogy Yang mérgeben szeretett volna rinocerussá változni, hogy mindakét szerelme és pedig egyszerre szurhatta volna orrával szíven keresztül.

Az ájulásnak csakhamar vége lön. Tif-taf felémelé fejét, s az aléltság után megmagyarázhatlan édes mosolylyal tekintett szerelmese arczára.

— Nagy ám az én aggodalmam! sóhajtá Csipan-páng.

És mi lehet aggodalmad oka? — kérde a hölgy asszonyi kíváncsisággal, — segíthetek-e én rajta édesem?

— Azt nem tudom, — felelé az ifju, de az én aggodalmam nem áll egyébből, mint abból, hogy érjed fel talál ébredni.

— Oh, szivem szerelme, — válaszolá az asszony, — Chinában nincs még divatban az a szokás, hogy a halottak felébredjenek, és hogy meggyőzzenek felöle, miként férjem olyan tökéletes halott, mint az elmúlt idő, ime teszek előtted egy kísérletet. És Tif-taf e szavak után gyertyát gyújtva, férje koporsójához lépett, egy vászondarabon keresztül megfogva annak jobb lábát, kiemelé a koporsóból s a gyertyát alája álitotta.

Yang egy másodperczig csak türte a lángok mardosását, de midőn bőre már nagyon is pörkölődni kezdett:

— Porcelántorony ide, porcelántorony oda! — kiáltá kinszenvedését magában foglaló hangon s kiugrott a koporsóból.

Tif-taf az első pillanatban nem tudott hova lenni, de csakhamar feltalálta magát, térdre borult s elkezdé szörnyü hálálkodó hangon:

— Köszönet neked, Isten! az Istenek legistenebbike Tiás, ki felettünk lebegsz s méred reánk áldásodat; kísérletem sikerült s visszaadtad nekem őt, ki nélkül a világ pusztá, mint a kert virág nélkül. Ekkor felemelkedett térdeiről s a Yang keblére hullt.

Kai-fang, ki az ablakon keresztül nézte a jelenetet, most a szobába lépett s mondá vala:

— Öleld meg őt s ne haragudjál reá, nem ő volt ennek oka, hanem temagad, a ki meg akartad tagadtatni a természetet; ismerd el, hogy tiz évvel öregebb vagy, mint tiz évvel ezelőtt voltál, s én elengedem a porcelántornyot.

— Elismerem! — kiáltá Yang-kung-csin, — el, hogy öregebb vagyok, és el azt is, hogy a nő egy cseppet se különb teremtése az Istennek, mint mi vagyunk; a házassági kísérletre pedig, úgy hiszem, neked sincs többé szükséged?

Ilyenek történetek valaha a világ tulsó oldalán.

A legyezőről.

Bájos olvasónőim között bizonyára vannak olyanok, kik az uralkodó farsang táncestélyeire vásárolt vagy ajándékba kapott szép legyezőjüket szemlélgetve, elgondolkoztak annak — történetén.

Szives szolgálatot vélek tehát cselekedni, ha e kedves pipereczikkről néhány történeti adatot elősorolok

A legyező használata csaknem oly régi, mint a világ. A thébei palota egyik régi freskoképén, mely III. Rhamzes egyiptomi királyt udvari kíséretével ábrázolja, az udvaroncok mind félkör alakú, czifrán kifestett, hosszú nyelű legyezőket tartanak kezökben, míg a delnőké strucz tollakból vagy pálmalevelekből van. A fre-kó körülbelül 3300 éves, a legyező feltalálása tehát oly régen történt, hogy nem csoda, ha a feltaláló neve feledésbe ment.

Én úgy vélem, valami gyöngéd pár, a hajdani kelet egy Pál és Virginiaja, kik forró nyári délután pálmák alatt nyugodva, melyeket langyos szellő vagy paradicsomdár lassan ingatott, találták vagyis fedezték fel a legyezőt . . .

Pálmalevelekből készült legyezők egész Indiában, Persiában strucz tollakból, Chinában vörös toll-legyezők már a legrégebb időkben használatban voltak. Azonban a legye-

zők összehajtásának feltalálását a japánok igénylik. Az ő szerencse-istenök összehajtott legyezővel ábrázoltatik. Általában a japánoknál a legyező ma is legelterjedtebb használatban részesül; a piperkőcz sétabot gyanánt alkalmazza, a koldus alamiznaszedő tényér gyanánt használja, az utazó tanul redőiből, mint mi Budeckerből, a harcos szétzuzza vas tokjával az ellenség koponyáját és a jeddói iskolamesterek legyezőikkel az abc-től kifáradt gyerekeket püfölik. De Amerika tötovirozott vad-népei is, a tomahawk és nyuzókésen kívül legyezővel bírnak; nálok kanpulykatollból van.

Idézzem-e bizonyosággal, hogy a klasszikus rómaiak és hellenek a legyezőket ismerték, Euripidest, Virgilt és Ovidot?

Vagy elősoroljam az etruski vázákat, melyeken római delnök a legyezőt rázzák?

Tabella volt neve a régi rómaiaknál és pávatollakból készült. „Cynthia azt akarja“ kiált fel egy alkalommal Propertius, „hogy a büszke páva farkából ajándékozzak neki egy legyezőt.“ A katolikus egyházban legyezők fölszentelési ajándékok gyanánt szolgáltak; a görögben a szerpapok, midőn fölszenteltetnek, jelképekül egy legyezőt kapnak.

Európában általános használatává azonban csak a tizenötödik század közepén vált, bárha az olasz nők már a tizenegyedik- és tizenkettedikben birtak legyezőkkel strucz-, páva- vagy holló-tollakból. Medici Katalin hozta be az olasz legyezőket a francia udvarnál. Shakespeare napjaiban egy delnök, még Julia dajkája se, legyező nélkül nem létezhetett. Így Erzsébet királynő halálakor huszonhét legyezőt hagyott hátra, ezek közt volt egy veres és fehér tollakból, melynek arany nyele gyöngyházból készült félholdon Erzsébet gyöngyök és gyémántok által körített miniatúr-arczképét viselő, — a híres tengeri utazó Francis Drake ajándéka.

A tizenhatodik és tizenhetedik század háromféle alakban állítá elő a legyezőt, köralakban tollakból, kis selyemzástlócaska és redős legyező alakjában. Németországban gyakran egy fris, nyélre kötött virágcsokor képezte a legyezőt. A tizennyolczadik században azonban még egyedül a kifestett vagy benyomtatott redős legyezők voltak használatban. Napi események és a nap hősei, divatos dalok és versek, mythologiai és bibliai ábrázolatok mellett voltak ékességeik. Még nevezetes festők, mint Watteau,

Reynolds és West sem tarták méltóságukon alulinak, a divatnak hódolva, legyezőket kifesteni. Páris maga 1753-ban nem kevesebb mint 500 legyezőgyárost számlált.

Mily vihar lenne az, ha valamennyi legyező egyszerre és egy helyen hozatnék mozgásba! És mennyi mindent tudnának a néma legyezők mondani! . . .

Konkoly Dezső.

A baskirok.

Az Ural hegység európai oldalán az utóbbi években az eke nagy szolgálatot tőn a civilizációnak. A nomádeletet állandó tartózkodás váltá föl, s azt a földművelés teljesen megszünteti. Minden faluban áll a moschea mellett iskola, melyben a gyermekek írni, olvasni tanulnak s a koránál megismertetnek.

E félművelt európaiakkal szemben kiáltó ellentétet képeznek az Ural ázsiai oldalán lakó baskirok, kik még most is változatlanul folytatják vándor-életüket. Kővér legelőkkel bővelkedő és nagykiterjedésű tartomány birtokában, a patriarchák ezen utódai tavasz kezdetével elhagyják téli szállásukat, s egész késő őszig egyik helyről a másikra vonulnak nyájaikkal és gulyáikkal. Pihenő helyeiken sátrat ütnek, hol háborítlanul élvezik kedvencz eledelüket, a kumisz-t (lőtejből készített ital).

Egy nyári estén — írja egy utazó — lakatlan téli szállásra bukkantam, melynek tulajdonosai azon időben a mezőkön barangoltak. Az minden terv nélkül összehalmozott gunyhókból s istállókból állott; minden irányban szeméthalmok emelkedének, a talaj kővér füvel vala benöve, míg néhol magas kender hullámzott, melyet senki sem vetett, s melynek betakarítására senki sem gondolt.

Egy arra kóborló vadásztól vezetöm megtudá, hol találhatók föl a kiröppent madarak, és pár-órai lovaglás után csakugyan eljutottunk ez időszerinti nyári tanyájokra. Az ilytanya rendszeren több törzsnek szokott gyűlhelye lenni, s azok — ősi szokás szerint — együttesen használják legelőiket. Minden család külön sátorban lakik; sőt a baskirok gazdagabbjai még az asszonyoknak is külön lakást tartanak fön.

A tanyára érkezve, a főnök által barátságosan fogadtatánk, ki egy nagyobb sátorba

vezetett. Ezen, bár csak ideiglenes lakás sokkal barátságosabb vala, mint a gunyhók, melyeket az elhagyott faluban láttunk. A bemenettel szemközt széles, szőnyegekkel és párnákkal fődött diván állott, köröskörül pedig ládák voltak elhelyezve, melyek a család ruhatárát képezék. A sátor oldalain dárdák, kardok, löfegyverek, s imitt-amott íjak és nyilak függtek. Egy négyszögletű gödör, a sátor középpontján, tüzhelyül szolgált, melyen háromlábu vas edény álla.

Üdvözetünkre kumiszszaal telt faserlegget nyujtának, melyet nem volt szabad visszautasitanunk. Minden sátor ajtaja mellett áll egy ilyen itallal teli nagy edény, mely nem levén befödve, a legyek ellen nincs is megvédve. A baskirok ezzel nem törődnek, minthogy a tisztaság e törzsek közt ugyszólván ismeretlen, s így az utazónak nincs más menekvése, mint az odanyujtott italt bezárt szemmel lenyelni.

A baskirok e tartományban kiválólag állattenyésztéssel foglalkoznak. Fögazdaságuk lovakból, juhokból s szarvasmarhákból áll. Közülök néhányan ötszáz lónál is többet birnak, melyek egész év alatt a szabadban őriztetnek, s minthogy a füvet itt ritkán kaszálják, a zord évszakban is mindig el vannak látva száraz füvel. Különös látványt nyujt, midön a lovak ezrei megállnak a pusztán s előlábaikkal elkaparják a havat. Ekkor nagy kört képeznek, közre véve a csikókat s fejeiket a szél ellen fordítják, úgy hogy a hó sörényeiken fönakad. E lovak időről időre nagyszámmal hajtának Kazanba a vásárra, hol kemény természetök miatt drágán kelnek el, s onnan aztán a belső tartományokba vitetnek.

Ha egy legelő már nem nyujt táplálékot, a sátrakat fölszedik s tevékre rakják, és az egész csapat megindul, hogy új legelőt keressen. Elül mennek a gazdasági állatok, körülvéve nagyszámu lovas öröktől, kik minden támadást fegyveres kézzel készek visszatorolni. Ezután következnek a nők, a gyermekek és a podgyász; legvégül pedig a törzsek vénei és előkelőbbjei jönnek, mindnyájan lóháton, még a gyermekeket sem véve ki. Minthogy az ily fölkerekedés némi ünnepélyes szinezettel bir, a gazdagabbak lehetőleg fölékesítik magukat, s e törekvésben az asszonyok sem maradnak hátra; e hiúság azonban soha sem válik ná-

lok kacérsággá, minthogy csak az idősebb nők nincsenek elfátyolozva, a fiatalabbak ellenben valamely idegen közeledtére azonnal beburkolják arcukat.

Mint a kirghizek, úgy a baskirok is türelmetlenül várják a tavasz megérkezését, hogy szük téli szállásukat a viruló tágas mezőkkel cseréljék föl, melyeken szabadon barangolhassanak.

A szivacs-halászkok.

Latakia, mely joggal hires aranysárga és illatos dohányjáról, nemkevésbé említésre méltó szivacsai miatt, melyeket közelében a syriai partoknál halásznak. Ha a szivacs használata népünk előtt kevésbé ismeretes, ez azért van, mert annak fogyasztói legnagyobbbrészt a keletiek. A szép török nők, kik gyakori fürdőseiknél nagyon tudják a jó szivacsot becsülni, a legjobbkat igyekeznek megszerezni, s ezért ennek finomsága époly becsben áll előttök, mint a hosszú pipaszár ékes borostyánkőve uraik vagy férjeik előtt.

A szivacsot a tenger mélyéből felhozni a buvárok föladata. E veszélyteljes munkára legügyesebb embereket találni az antiochiai tengeröbölben fekvő kis Ruab szigeten. E sziget lakói, munkájok természete által kényszerítve, már kora-ifjúságukban megszokják a nélkülözést és a fáradalmat. Ott egy csepp ivóvizet sem találni azon kívül, melyet nagy, különösen e célra készített kömedenczékben tartanak, s melyet az átellenben fekvő partokról kell hozniok.

A szivacs-halászat idejekor, augusztus és szeptember hónapokban, Ruab szigetén alig marad más lakos, mint nők és kis gyermekek. Ekkor Syria éjszaki része ment a viharoktól, s érdekes látványt nyujt, midön napkeltével a szivacs-halászkok naszádjai duzzadó vitorlákkal — mint egy sereg fehér sirály — tovasietnek. Könnyü járműveik repülni látszanak, gyorsan szeldelve az ingó hullámokat. Ha a kizsákmányolandó helyre értek, horgonyt vetnek, s a buvárok azonnal dologhoz látnak.

Foglalkozásuk, mely osztályrészökül juttott, fölötte nehéz és fáradságos, mert rendkívül hosszú ideig kell a víz alatt maradniok. Gyakran megesik, hogy ilyenkor a buvárnak orrából, szájából s füleiből megered a vér, mig újra a vízszinre emelkedik, — s szerencsésnek mondhatja magát, ha a nagy erő-

megfeszítés s az erre bekövetkező kimerültség miatt össze nem rogy. Az utóbbi eset azonban csak ritkán fordul elő. Ezen emberek erőteljesek, s azonkívül jó egészséggel és vidám kedélylyel vannak megáldva. Életföntartásuk kevés gondot okoz nekik, főtáplálékuk halakból áll, s ezek apartok mellett nagy bőségben lelhetők, a finom rózsahaltól kezdve egész a tinnhalig. Egyébiránt főzéseknek valót is természetnek s szárnyasállatoknak tenyésztnek, melyeket időnkint ökrökért és ürökért cserélnek be. Ez utóbbiakat addig táplálják, mig nem valamely évi örömnepélyt ülnek, a mikor aztán lakomáikat ezekkel koronázzák.

A cserekereskedés a partokon még most is a maga kezdetleges egyszerűségében üzetik. A halászok a nyert szivacsot napi szükségök fedezésére szolgáló tárgyakért, mint ruhadarabok, buza, vaj, olaj, szárított gyümölcs sat. cserélik be a kalmároknál; a kalmárok ismét francia és olasz matrózokat keresnek föl, kiktől a szivacsért bort, szesz italokat vagy cukrot kapnak. Innen ered, hogy a szivacs-halászoknak csak ritkán van készpénzök. Köztök a leggazdagabb vagyona nem tesz többet 100 piasztérnél. Ők valamely jelentékeny összeggel nem is tudnának mihez kezdeni, mert szigetjökön sem a fényüzést, sem az adót, sem a lakbért nem ismerik. Habár névleg a fényes Porta alattvalói, némileg mégis köztársaságot képeznek, melyet legöregebb és legbölcsebb férfiak igazgatnak, s mindegyikök örömet aláveti magát e patriarchális tanács határozatainak.

A szivacs-halászat szerencsés bevégezte után következnek az ünnepélyek, s ezek után a nyereségben részesült egyéneknek — ha járműveiket a téli viharok elől biztonságba helyezték, — nincs más teendőjük, mint egésznap pipájokat színi gondolkodni a kiállott és a még kiállandó veszélyekről, — mig kedvelt pipájok illatos kék füstjének felhői és karikái a légebe oszlanak.

Színház és művészet.

✂ Nemzeti színház. Febr. 4-én színházunk a kegyeletes megemlékezés ünnepét ül; ez este ugyanis, mint Kisfaludy Károly születésének előestéjén, a férfikora virágában elhunyt költő „Csalódások“ című vigjátéka adatott elő, a ház teljes kivilágítása mellett. Kisfaludy Károly, színirodalmunk ez egyik lángbuzgalmu és

hivatott uttörője, méltán számolhat az utókor hálájára; — vajha egészséges humoru művei közül többel és többször találkozhatnánk a játékrendben! — Febr. 5-én Human Olga k. a., a színi képezde növendékének első föllépteül „Ördög Róbert“ adatott. Rég láttuk színházunkat annyira megtelve, mint ez alkalommal, még a páholyok is mind látogatottak valának. A fiatal énekesnőnek, ki egy hangversenyben való fölléptével már hónapok előtt figyelmet keltett, ez első színi kísérlete iránt rendkívüli érdekeltséget tanúsított közönségük, s a várakozásnak az eredmény teljesen megfelelelt. Human k. a. a hercegnő szerepét éneklé; hangja tiszta, csengő, s a legnagyobb mérvben rokonszenves, éneklés-módja és könnyen végzett hangfutamai alapos iskolázottságra mutatnak. Ha énekével megfelelő játékok egyesít, elsőrangú művésznő válhatik belőle. Dícsérettel kell kiemelnünk ama szorgalmat, melyet a szövegkiejtésre fordított, mert, bár nem hazánk leánya, minden szavát tisztán meg lehet érteni. A közönség zajos tapsokkal kíséré a fiatal énekesnő előadását, s maga Pauliné is — kinek a hercegnő egyik szerepe — többször ada kifejezést tetszésének. Szóval, a kisasszony tökéletes diadalt aratott, mely hogy ezutánra is soha el ne halványuljon, szívünkben kívánjuk! — Még egy darabról kellene tüzetesebben szólnunk, s ez Szigligeti „Szerencsés“ című történeti szomorujátéka, mely 10-én először s 11-én másodszor került színre. Jelen darab, mely a gyászos emlékü II. Lajos király idejében játszik, nem tartozik a veterán és termékeny színműköltő legsikerültebb alkotásai közé, a min oly szerzőnél, mint Szigligeti, a ki annyit irt, épen nem lehet csodálkozni; a műsának is megvannak a maga kedvezőbb és kedvezőbbé kedvező pillanatai a teremtésre. Nem lehet azonban tagadni, hogy „Szerencsés“ — dacára drámai hiányainak — sok színpadi hatással bír, s általa különösen Tóth József szerepköre nem csekély nyereséggel gyarapodott. — Előadattak még: „A gyöngéd rokonok“ kétszer, „Az afrikai nő“ kétszer, — A jól őrzött leányok“ vigj., „Lohengrin“, „Kamilla“, a korán elhunyt Fáy Gusztáv e kedves, olasz stílusban irt dalműve, melyet már oly rég hallott közönségünk, hogy szinte az ujdonságok közé számíthatnók, — „A völgy lilioma“ dráma, „Faust“ opera, „A fogház“, Benedix magyarított vigjátéka, és „A szigetvári vértanú“, Jókai e ragyogó nyelvezetű és költői felfogásu műve, mely mint mindig, úgy most is nagy tetszéssel lön fogadva.

✂ Izsó Miklós Debreczenben bevégzé Fáy András márvány-mellszobrát.

✂ Fresco festmények. A nemzeti muzeum fölépcsőzetét Than Mór és Lotz Károly falfestményekkel látják el.

✂ Nagy Jakab ismert tilinkós most Münchenben hallattja eredeti hangszerét. A királynak nagyon tetszik.

✂ Hauser Miksa hegedűművész hazánk fia a svéd akadémia tiszteletbeli tagjává választott.

↗ Münchenből. A müncheni udvari színház intendansává a király — mint mondják — Wagner Richard ajánlatára egy hadnagyot, Weichs urat szándékozik kinevezni. E hír annyival inkább meglepő, minthogy Weichs urnak e téreni képességét eddig mély homály fődé. — Ugyancsak a bajor király Bülow urat rendkívüli szolgálatban levő udvari karnagygyá nevezte ki, a nélkül azonban, hogy ezért Bülownak Baselben való tartózkodásáról le kellene mondania.

↗ Bettelheim Karolina és Nilson Krisztina. A párisi nagy opera a hírneves mezosoprán énekművésznőt, Bettelheim Karolinát, a következő föltételek mellett szerződte: lefizetése a szerződés felbontásaért járó kárpótlásnak (12,000 frt) a bécsi udvari dalszínháznál, 80,000 frank évi díj, háromhavi szabadságidő; a művésznő havonként nyolcszor tartozik föllépni, minden többszöri föllépteért pedig külön 600 frankot kap. — Mig azonban a párisi nagy opera ily nyereségre tett szert, addig a Théâtre Lyrique egy kitűnő tagját veszíti el; Nilson Krisztinát, a fiatal svéd hölgyet ugyanis Mapleson Londonba viszi.

↗ A Thern-testvérek, kitűnő öszjátásukról híres zongora-művész hazánkfiak, a párisi Pleyel-féle teremben zeneestélyt adtak, melyben egy pár jónévű művésznő is közreműködött.

↗ Kettőn Henrik, a nálunk is kedves emléken álló fiatal zongoraművész és zeneszerző Amsterdamban hangversenyezett, bemutatván több általa írt symphoniát, melyek a legélénkebb tettséssel fogadtattak.

↗ Wachtel Tivadar tenorista, ki Párisban még nem énekelt, a nagy operánál harmincz vendégszerepre kötött szerződést.

↗ A bécsi operaiskola ápril hó 1-jén megszűnik, — gazdálkodási szempontból.

↗ Shumann Klára és Joachim, kik egy idő óta Londonban hangversenyeznek, közelebb Liverpoolban roppant lelkesedéssel fogadtattak, s egyszersmind meghívásokat kaptak Edinburghba, Glasgowba és Manchesterbe.

↗ Jael zongoraművész Bécsben, Bremában és Párisban készül hangversenyeket rendezni. Bécsből talán hozzánk is lerándul.

↗ Ille Ede, a müncheni „Fliegende Blätter“ társ-kiadója, a bajor királytól megbízott, hogy Wagner Richard operái után több aquarell-festményt készítsen. Ezek közül már néhány lap be van fejezve.

↗ Overbeck Frigyes a belga Lipót-rend commandeurévé neveztetett ki. Ily kitüntetés Overbecken kívül csak három idegen művészt ért, — ezek: a német Cornelius és Kaulbach, valamint a nemrég elhunyt francia Ingres.

↗ A Blacas-féle régiségyűjtemény, mely a maga nemében páratlan, az angol kormánytól a british muzeum számára megszerezte. A vételár 48,000 font sterlinget tett.

↗ A Ramboux-féle kép-gyűjtemény elárvereztetik. A kölni városi muzeum néhány

hó előtt elhunyt conservatora, Ramboux Antal János, gazdag képgyűjteményt hagyott hátra, mely legnagyobb részét műtörténelmileg nevezetes régi olasz és ó-német festmények másolataiból áll. E gyűjtemény közelebb nyilvános árverelésre kerül.

↗ Adam Viktor †. A termékeny és jóhírben álló francia festész és lithograph Viroflayben Versailles mellett, elhunyt. Született Párisban, 1801. febr. 29-én, s fia volt Adam Jeannak, a jeles vésnöknek. 1814—18-ig a párisi művészeti iskolában tanult, azután pedig Meynier és Regnault műtermeit látogató. Festményeinek legnagyobb része Versaillesbe került (kitűnőbbek: „IV. Henrik a coutrasi csata után,“ „Berry herczeg jótette,“ „Visszatérés a vadászatról,“ „Lóvásár Caenben,“ „Halvásár Maseilleban,“ „A varouxi, castiglionei, montebellói ütközet,“ sat.). Később a lithographiához fordult; e téren művei közül nevezetesebbek: „Páris sétányai és környéke,“ „Házi állatok,“ „Állattanulmányok Buffon után.“ sat.

Levelezés.

— Szamosujvár, febr. 14. Igéretem beváltandó, van szerencsém városunk farsangi mozgalmairól tudósítani Nagysádat. Bálozás, mint mindenütt, ugy itt is volt már, még pedig egy kaszinói bál, egy a ref. egyház, egy álarozos bál pedig a helybeli francziskánusok temploma javára. Az álarozos bál nagyon élénk volt, különösen kiemelendő városi szépeink közül a bájos *Turtsa* Margit kisasszony, ki is cigányneői jelmezében elragadóan nézett ki. Közelebről lesz e hó 20-án a második kaszinói bál; s ez idény folytán még a városi fiatalság által is fog rendeztetni egy fényes és zártkörű táncvizgalom, melynek létesülése leginkább *Duha* Imre és ifj. *Bányai* Tivadar urak érdeme. A bál háziasszonyául dr. Gajzágó Lászlóné, szül. *Lázár* Karolina urhölgy van felkérve; a tiszta jövedelem jótékony célra fog adatni. — Egyéb ujdonságunk nincs; kis városban ritka az oly eset, mely feltűnő lehetne. Hiszem, hogy jövő levellem többet fog hozni. A viszontlátásig! **M. I. K.**

Hirharang.

* (Az ősi alkotmány visszaállítása.) A felelős magyar minisztérium ki van nevezve. A véglegesen megállapított névsor a következő: miniszter-elnök és honvédelem: *Andrássy Gyula* gróf; a császár oldala melletti magyar miniszter: *Festetics György* gróf; belügyminiszter: *Wenckheim Béla* báró; pénzügyminiszter: *Lónyay Menyhért*; közlekedésügyi: *Mikó Imre* gróf; kereskedelmi: *Gorove István*; közoktatásügyi: *Eötvös József* báró; igazságügyi miniszter: *Horváth Boldizsár*. — Az esküt a miniszterek nem Bécsben, hanem Budán fogják letenni, — miért is Ő Felségét még e hóban fővárosunkba várják. — A felelős minisztérium kinevezése az utóbbi napokban várakozásteljes izgatottságban tartá az ország szívet, hol

a régóta epedve várt örömhír méltó fogadására minden előkészületek megtétettek.

Isten! áldd meg hazánkat!

* (Örömnép.) Az alkotmány visszaállítását tárgyaló királyi rescriptum e hó 18-án olvasztatott fel a képviselőházban, zajos éljenzések közt. Délben már száz és száz nemzeti lobogó hirdeté az országos örömet. Este a testvérőváros tündéri világításban úszott s beláthatlan néptömeg hullámzott az utcákon. A fiatalság a miniszter-elnököt fáklyás-zenével lepte meg, mely alkalommal az egyetemi dalárda is közreműködék. A lelkesedés leirhatlan; minden arczon ott ragyog a honfiai szent öröm lángja, s a jobb jövő reménye!

PÁKH ALBERT †.

Irodalmunkat érzékeny veszteség érte; Pákh Albert, a „Vasárnapi Újság“ és „Politikai Ujdonságok“ megalapítója és sok éven át lankadatlan buzgalmu szerkesztője, e hó 10-kén kiszenvedett. A sokoldalú és szellemdús férfinak korán, alig 44-éves korában bekövetkezett halála mély fájdalommal sújtá barátait, ismerőseit, s bizonyára élénk részvétet kelte a közönségnél, melynek szellemi javára szentelé minden percét. Benne egy szabad szellemű férfit, tiszta jellemű hazafit, önzésnélküli embert rabolt el tőlünk a sir. A közszeretet, mely éltében környezé, kikisére a boldogultat az öröknugalom helyére is, leróva iránta a kegyelet szomorú tartozását. — Áldás és béke lengjen porai felett!

† (Gyászhir.) Lapunk bezártával veszszük a szomorú gyászhirot, hogy Zilahy Imre, a fiatal irodalom egyik legtehetségesebb és legmunkásabb tagja, hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult alig volt 23-éves. — Béke hamvaira!

* (Szentkirályi Mórnál) egy, a főváros polgáraiból alakult küldöttség tisztelgett, őt a főpolgármesteri diszes állásra leendő kijelöltetés elfogadására felkérendő. — Mint tudva van, az eddigi polgármester, Rottenbiller Lipót ur, a főkapitánynyal, Thaisz Elek ural egyútt már egy pár hét előtt beadta lemondását.

* (Lemondás Horváth Mihályjávára.) Oroszi Miklós, Szentés városának országgyűlési képviselője, Horváth Mihályjávára lemondott. E szerint remény van hozzá, hogy Horváth Mihályunkat ismét a honatyák közt szemlélhetjük.

* (Deák-tollak.) Egy birminghami aczéltollgyáros tollakat küldött Deák Ferenczhez mutatványul azon keréssel, engedné meg, hogy e tollak egyik faját Deák nevérol nevezze el, s a tollak dobozára Deák arczképét metszhesse, — egy szersmind a pesti árvaház javára e czélből 15 font sterlinget mellékelvén. E tollakat a párisi világtárlaton kiállítani szándékszik.

* (A nemzeti muzeum) közelebb gróf Bercsényi, a híres kurucz generális arczképének jutott birtokába. A kép alatt ez aláírás van: „Te-

metvényi gróf Bercsényi Miklós, Ungvármegye örökös főispánya.“ E festmény eddig a lugosi kasszinóé volt; s ez Sutták Ferencz és Thaly Kálmán urak közbenjárásra ajándékozta a muzeumnak.

* (A párisi kiállításon) a magyar küldemények mint „magyar küldemény“ lesznek kiállítva. A ládákon, melyekben szállíttatni fognak, mindeniken rajta lesz Magyarország czimere.

* (Magyar történelmi társulat) van alakulóban, mely állandóan Pesten székelne ugyan, de koronkint a vidék történelmileg nevezetes helyeire is tenne kirándulásokat levéltárak kutatása s műemlékek ismertetése végett. Ez új társulat elnökeül gróf Mikó Imre kéretnék föl.

* (Deák tanyája.) Deák tisztelői, mint a „Deb.“ közli, meglepetést szándékoznak szerezni a nagy férfiú számára. Tudvalevőleg Deák a nyári hónapokat a budai Zugligetben, a „szép juhász“-nél szokta tölneni. Ezen lakot, ha a ki egyezkedés létrejö, meg akarják venni, s azt minden kényelemmel ellátva szépen bebutorozni, s falára e fölirást alkalmazni: „Deák tanyája.“ Egy szép nyári reggelen, midőn az „öreg ur“ szokott nyaralóhelyére érkezik, tisztelői által itt testületileg fogadtatik majd, s a tusculanumba mint tulajdonos vezetetik be. — Szép figyelem, — csak hogy a „meglepetést“ nem szokás már előre hirdetni.

* (A budai népszínházról.) Ő Felsege Buda főváros közönsége kérelmének folytán, a magyar színészetnek Budán leendő állandósítását legkegyelmesebben megengedi méltóztatott. E szerint a budai népszínház közelebbi megnyitása a kiküldött bizottmány hazafiai buzgalmának, de leginkább volt tárnokmester ő exca hathatós közbenjárásának leendő köszönhető.

* (Elfrida szerzője.) A Kisfaludy-Társaságnál pályadíjt nyert „Elfrida“ költői beszély szerzője Arany László, Arany János fia.

* (Az ifjusági kör) megalakult. Az alakító gyűlésen több képviselő is megjelent, s Besze János buzdító beszédet intézett az ifjakhoz.

* (Az egyetemi dalárda) febr. 9-én rendezett hangversenye a vigadó nagy termében nem nagy, de fényes hallgatóság előtt folyt le; lehet mondani, hogy arra a fővárosunkban telelő összes aristokratia megjelent. A mintegy 80 tagból álló dalegylet három kardalt adott elő („Vizi rózsza“ Abt F.-tól, „Édes lánykám“ Huber K.-tól és „Harczi imája“ Lachnertől), melyek a lehető legjobban sikerültek. Méltó dicséret és elismerés illeti meg e dalárda buzgó és szakavatott karnagyát, Bors Emil urat, ki maga is egyetemi polgár levén, társait — dalegyletök ez első nyilvános felléptével — ily szép eredményre vezeté. — Közreműködtek még: Balázs-Bognár Vilma a., ki a „Traviatá“-ból egy magándalt énekelt nagy tetszéssel, — Stocker Ede zongoraművész, Serdahelyi Kálmán s a Gerstner-sorezred zenekara. — A hangversenyt táncz követé, mely a legde- rültebb kedvvel csaknem virradtig tartott.

* (Serenade.) Az egyetemi dalárda e hó 15-kén fáklyás serenaddal tisztelgett hg. Odescalchi Gyulánénál, a dalegylet által rendezett hangverseny és tánczvigalom szeretetreméltó háziasszonyánál.

* (Megjelent és beküldetett:) „Világ Tükre“ ism. retterjesztő hasznos és mulattató képes folyóirat. Szerkeszti gr. Lázár Kálmán, I. füzet. — Dolgozatokat hoz Greguss Gy.-tól, Érkövy Á.-tól, Dózsa D.-tól, Gyulai P.-tól, Kodolányi A.-tól, ifj. Csapó V.-tól, Vértesi A.-tól, Deák Farkastól, Keleti K.-tól, Szász K.-tól, Bartalustól stb. — Megjelenik minden öt hétben. Előfizetési ára egész évre 5 ft. — „Kis Üstökös“, képes gyermeklap, mulattató tartalommal. Szerkeszti Dienes Lajos. Előfizetési ára egész évre 4 ft.

* (A Petőfi-szobor ügyében) Horváth Zsigmond tanár elnöklete alatt helybeli polgárokból bizottság alakult, mely működését egyelőre egy, márcz. hóban a redoute nagy termében rendezendő hangverseny létesítésével kezdi meg. E bizottság titkári irodája a szerb-utcza 10. számú házban van.

* (Az erdészegyleti bál) e hó 10-kén tartatott meg a vidgádó kis termében, fényes sikerrel. A tiszta jövedelem mintegy 500 ft. A háziasszony tisztjét a nyájás modoráról ismert és közkedves-ségű gr. Keglevich né teljesíté.

* (Dalestély.) A nemzeti dalkör márcz. 4-én tartja meg farsangi dalestélyét a lövölde helyiségében.

* (A hajósegyleti bál) — 14-én — a lehető legnagyobb fényvel volt rendezve; maga a vidgádó óriási helyiségeinek festői szépségű s jelmezes díszítése több ezer forintba került. Ily nagy kiadások mellett természetesen a deficit tetemes lön, de vigasztalásul szolgálhat a rendező uraknak, hogy tánczvigalmuk ez idényben bizonyára a legfényesebb vala.

* (A gazdasszonyok egylete) e hó 19-én álarczosbált adott az inségesek fölsegélésére nagy-számu közönség részvéte mellett.

* (Az orvostanhallgatók) segélyegylete javára rendezett tánczvigalom e hó 20-án ment végbe. Háziasszonyul hg. Odescalchi Gyuláné, szül. Degenfeld Anna grófnő, báli orvosul pedig Balassa tudor lön felkérve.

* (Bohócz-estély.) A lövész-egylet ezidén is megtartja bohócz-estélyét, mely vidám hangulata és változatos furcsaságai miatt jó emlékbén áll. Márczius hó 3-ára van kitüzve, s helyisége a redoute leend.

* (A zenész-segélyző egylet javára) folyó hó 27-én a redoute helyiségében rendezendő disz-hangverseny műsorozata: 1 „Magyar nyitány“ Huber Károlytól. Előadja a nemzeti színház megerősített összes zenekara. 2 „Ébresztő“ Mosonyi Mihálytól. Előadják a budai dalárda, a pest-budai dalárda és a pesti nemzeti dalkör összes, mintegy 300 működő tagjai. 3 „Zongora-verseny“ Wéber C. Máriától. Zenekarkiséret mellett előadja Mor-

genstern Sándor ur. 4. „Magyar magán-dal.“ Ez alkalomra szerzé, és Carina kisasszonynak ajánlá Huber Károly. Dal-és zenekarkiséret mellett énekli Carina Anna kisasszony. 5. „Az őrség kara“ Gretry A. E. M.-tól. Zenekarkiséret mellett előadják az összes dalegyletek. 6. „Hegedű-verseny.“ Wieu x t e m p s t ö l. Zenekarkiséret mellett előadja Grün Jakab ur. 7. „Magyar népdalok.“ a) „Ugyan édes párnám csuca.“ b) „Jaj de fáj, jaj de fáj.“ Kardalosította Nikolics Sándor ur. Előadják az összes dalegyletek. 8. „Bemenet a bálba.“ (Entrée au bal) Bartay Edétől, előadva a nemzeti színház zenekara által. — A dalegylet-eket felváltva Böhm Gusztáv és Kna hl Antal urak igazgatandják. — A hangversenyt tánczvigalom követi, mely Bartay Ede „ünneplő-i nduló“jával fog megnyitani a báró Gerstner cs. k. gyalogsorezred, Salaba József karmester vezetése alatti zenekara által. — A kis teremben Sárközi Ferenc zenekara fog fölvaltva a katonai zenekarral működni. — Kezdeté fél 9 órakor

Vidéki pósta.

△ (Az erdélyi fő kormány szék) a párisi világtárlat meglátogathatása érdekében 2400 frtot tett folyóvá négy egyén részére, kik közül egyet az erdélyi országos, másikat a szebeni gazdasági egylet, a harmadikat a kolozsvári, a negyediket a brassói iparkamra fogná kijelölni.

△ (Halálozás.) Répássy József, jászói premontrei prépost, febr. 5-én agyideglázban meghalt.

△ (Az aradi kaszinó) a magyar felelős miniszterium kinevezése alkalmából társas lakomát fog rendezni. — A kereskedelmi testület pedig Deák Ferenczhez bizalmi szavazat intézését határozta el.

△ (Dunavecseén) gróf Ráday Gedeont ismét egyhangulag képviselővé választották.

△ (Jótekonyság.) Bonnaz Sándor csanádi püspök az inség enyhítésére készpénzben 1000 frtot, terményekben pedig 300 mérő búzát és 300 mérő kukoriczát ajánlott fel.

△ (Tánczvigalom.) Az aradi ifjak által febr. 9-én adott bál teljesen megfelelt az ifjuság szép nevének. E mulatságon nem csak Arad disze és szépsége volt képviselve, hanem messzebb vidékről is számosan jelentek meg. A hangulat mindvégig derült vala, s mindenki jó kedvvel emlékezhetik vissza az ott töltött órákra.

△ (Gyilkosság.) Butyin vidékéről írják az „A.“-nak, hogy Vále-Mare község birájának fiát, ki kiszolgált katona volt, két odaváló szabadságos katona agyonverte, egy zimbrói suhancz pedig a holtat ruhájától fosztá meg. A megöletett özvegyet és két árvát hagyott hátra. A közbátorság azon a vidéken nem a legjobb lábón áll.

△ (Magyar iskola.) Kurticsen az ottani magyar birtokosok egy magyar iskola létesítésén

fáradoznak. E végből aláírási íveket köröztetnek pénz- és egyéb adományok gyűjtése végett.

△ (Tolna megye) bonyhádi választókerületében Perczel Bélát képviselővé ujjalag megválasztották.

△ (Jótékonyezélu tánczvizgalom.) Nagy-Körösön e hó 13-án fényes bált tartottak az ottani szükkölködők segélyezésére. E bál alatt Farkas Lászlóné asszony száz forintnyi különdakozást gyűjtött.

△ (Nagylelkü adományozás.) Jászberény egyik derék ügyvéde, Szöllősy István ur, a helybeli gymnasiumnál egy tanszék alapítására 12,500 forintot adományozott. Ily nemes tett emléke mindenha fönmarad!

△ (Vidékilap.) Vácson Robonyi Géza „Magyar Iparos“ című hetilapot indit meg, melynek mutatványszáma már szét is küldetett. A lap márcz. 30-ától kezdve fog megjelenni.

A nagyvilágból.

(Humbert hgarája.) Mind határozottabban fölmerül a hír, hogy Humbert olasz koronahg kijelölt arája Mária Terézia főhgnő, a ropant gazdag modenai hg örököse és a Károly Ferdinánd főhggel második házasságra lépett Erzsébet főhgnő leánya.

(Shakespeare-emlék.) Egy magát megnevezni nem akaró egyén Shakespearenek emléket emeltetni inditványoz. Inditványa oda irányul, hogy a költő bronz-szobra Londonban a Themse partján, a Temple-kert előtt állitassék föl; egyuttal a legjobb tervre 50, a másodikra 20, s a harmadikra 10 guineát ajánl föl. A szobor költségeit a nagy közönségség fődözné.

(Ponsard hivatala.) Ponsard drámairót Napoleon császár az Elysée könyvtárnokává nevezte ki 6000 frank évi fizetéssel.

(Diez Zsófia asszony.) a müncheni udvari színház tagja, nemrég iltte meg a nevezett színháználi művészi pályájának 30-éves jubilaumát. A közbecsülésben és közkedvességben álló, még mindig ifju erejü énekesnő 94 operában — 122 különféle szerepben 1544-szer, 83 énekes színműben, lohózatban stb. 84szerepben 535-ször, tehát összesen 211 szerepben 2079-er lépett föl, ide nem számítva a nagyszámu hangversenyeket, melyekben közreműködött, s vendégszerepléseit. Ő Münchenben született, s folyvást csak szülővárosában vala szerződve. — 1841-ben Diez tenoristához ment nőül.

(Cousin hagyománya.) A közelebb elhunyt francia bölcsész, Cousin Victor, egy millióra becsült könyvtárát a párisi Sorbonnenak hagyományozta. Nemes ajándék.

(Szabadjegyek Párisban.) A francia fővárosban 63 politikai és 703 nem-politikai lap jelenik meg, s ezek valamennyien hoznak színházi és zene-tudósitást (1), tehát mind igényt tartanak szabadjegyekre, valamint az egyes művészek figyelmére. Mire jutnak így a kisebb hang-

verseny-vállalatok, melyek legfőlebb 500 helylyel rendelkezhetnek? És valóban az ottani színházak évenkint több mint másfélmillió szabadjegyet adnak — körülbelül 4½ millió frank érték — a hirlapoknak, s legalább ugyanennyi jut a szerzők, tapsonczok, s a t. számára. — Mégis a hangversenyek és a színházak jövedelme a mult év alatt közel husz millió frankra rugott, miből deczember hóra két milliónál több esik.

(Kitüntetés.) Tietjens Teréz, a hirnves művésznő, többször énekelt a hamburgi Miklós-torony fölépítésére rendezett hangversenyekben; ezért e templom előljárósága elhatározta, hogy az egyik mellékhajóban egy üvegfestvényű ablakot e fölirattal állitatt fel: „Tietjens Teréz ájtatos énekének köszönöm létemet.“

(Történeti emlékücsengetyű.) Ama csengetyű, melylyel Párisban a Théâtre français színpadán a felvonásokat jelentik, ugyanaz, mely 1572. aug. 27-én az ismeretes vérmenyegzői mészárlásra jelt adott.

(Uj szabadság Franciaországban.) A színházakra felvirradt a — tánczszabadság! A kormány ugyanis megengedte, hogy minden színházban lehessen tartani tánczvizgalmakat, még álarczsbálokat is. Eddig csak a párisi nagy opera örvendett ily szabadalomnak.

(Ingres-emlék.) Montaubanban, a közelebb elhunyt jeles történeti festő Ingres szülővárosában, a boldogultnak díszes emléket fognak állitani, mely czélra már bizottság is alakult.

(Rabszolga mint szobráz.) A rió-janeiroi műkiállitáson egy Amor-szobor vala látható, mely általános csodálkozás tárgya lön. E szobor egy rabszolga vésője alól került ki. A bizottság e különös művészt éremmel díszítte fel, sazonkivül még 1500 dolláron megváltván gazdájától, szabadsággal ajándékozta meg. — Valószínűleg az első eset, hogy Amor, e rabság-gyártó, szabaddá tett valakit!

(Párbaj hölgyek közt.) A párisi Varietés-színház két nőtagja, Silly és Schneider k. a., párbajt vívott. Reggeli 9 órakor mentek a vitérré, — hol segédnőik, kimérvén a tért, jelt adtak. Silly k. a. lőtt először s golyója halálos sebet ejte — nem ellenfelén, hanem egy békés természetü fajdtyukon a közeli állatkertből. Most Schneider k. a. nagylelkűen a levegőbe süté pisztolyát, s a párbaj be lön fejezve. A szegény fajdtyuk — mint a fáma beszéli — nem veszett kárba, mert később a kiengesztelődési lakomán szerepelt.

(Színház-égés.) New-Yorkban a New-Bowery-színház teljesen leégett. Ez a város legnagyobb színháza vala 4500 ember befogadására építve. — Az Egyesült-Államokban 1798 óta már ötvenegyszínház esett lángok martalékává.

Egyveleg.

— Elkésett boszu. Jean Paul valamelyik műveben egy helyen ezt mondja: „Ha a nők lennének katonatisztek, mikor a katonáknak „halt!“-ot

kellene kiáltaniok, e vezérszót következőleg adnák elő: No katonák, vigyázatok, mikor parancsolom, hogy álljatok meg, azonnal megálljon kiki azon a helyen, a hol van; értettétek? Halt! tehát, megálljatok! Ez állítás füleibe ment egy amerikai nőnek s annyira megbotránkozott azon, hogy azon hiszembem, miszerint Jean Paul még él, leült s egyik legolvasottabb amerikai lap számára egy cikket irt, melyben a többek között így kel ki:

„Mr. Jean, mondhatom önnek, szerencsétlen nap volt az, melyen ön ez ötletet leirta. Azért kívánom én önnek, hogy az életet szerető nő nélkül botorkázza át ön; gombjai mindig leszakadófélben legyenek, szalagjai legyenek mindig csomókra kötve, s harisnyái szétszakadozottak! Csizmahuzója ne legyen önnek soha s lábai mindig rakva legyenek tyukszemekkel; borotválkozó vize mindig hideg s borotvája életlen legyen! Haja mindig kuszáltan égnek álljon s gallérja lomhán konyuljon le; állszakála hasonló legyen a sündisznó tüskéihez, barkója ritka legyen s bajusza az ellenkező oldalra fordulva! Kávéja legyen sós, levelese kozmás s theája vizes; álmódjék ön a paradicsomról s ébredjen fel a pokolban! S végre, szivében soha nem pihenő szerelem utáni vágygyal, mint nyomorult, piszkos, ronda, nyughatatlan, nevetséges, szerencsétlen, szegény agglegény mászsa keresztül az életet!“

Vajjon micsoda hangulatba hozta volna Jean Pault a haragos asszonynak emez iszonyu átka, mely különben a „Dalnok átká“ (hoz*) képest valamely nagyon csekély? Kár, hogy nem tudjuk a boszuló-nő nevét és lakását; különben tudatnók vele, hogy Jean Paulnak mily szép békés élete volt egy szellemes, kedves nő oldala mellett, s hogy még öregebb korában is mennyire istenített a hölgyvilágtól Németországban! *μ. β.*

Rejtvény.

Lipcey Ormós Erzsébettől.

10. 13. 22. 11. 17. Bányász aknázza ki bérczek üregéből;
Hideg, nem élő lény, — mégis éltető.
Mit is mondok? él ő! s meleg kebeléből
Mint magyar dalnoknak a dal dalra nő.
9. 10. 7. 22. 6. 8. Családi név, több vagyonos viseli;
Mint munkás, kenyerét gonddal keresi.
15. 22. 16. Madár, — szemével a napba is benéz,
Kisebb madarakra fenyegető vész.
1. 2. 4. 15. Beszéded ha ilyen, sokat árthatsz véle;
Késed hogy jó legyen, ez egyik kelleke.
12. 10. 2. Másnyelven is szép, de legszebb a magyar,
Legkivált pedig ha zengi egy jó kar.
3. 8. Örömdre válik, ha gyermeked ilyen,
Kövess is el mindent, hogy majd olyan
legyen.

*) Cézálás Jean Paulnak egy művére.

Főmunkatárs:
KULIFFAY EDE.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

Felelős szerkesztő:
K. BENICZKY IRMA.

 Melléklet: Divatkép.

Nyomatott Heckenast Gusztáv nyomdájában Pesten, 1867. (Egyetem-utca 4-ik sz. alatt.)

18. 19. 20. 21. 22. Város; lakosai a békésiek;
Vezér volt. választották a régiek.
1—22. Élj sokáig! hazánk csillaga és fénye!
Benned tükröződik országunk reménye.

A 3-ik számban közlött rejtvény értelme: „*Divatvilág.*“ — Helyesen megfejtették: Papp Irma, Tajthényi Fanni, Jóna Lászlóné, Lipcey Ormós Erzsébet, gróf Haller Ilona, Lelkes-Günther Mariska, Schwinn Balta Mária, Biró Terka, Kovács Luiza, Komka Tarnóczy Ilka, Marmorstein Erzsébet, Geszner Lujza, Turóczy Soóky Melánia, Baross Harmat Gabriella, Mársik Mariska, Fejér Mariska, Szövényi Gusztávné, Ujvári Mile Sarolta, Flakovits Szidónia, Baták Mária, Pál Róza, Turay Emilia.

A 2-ik számban foglalt rejtvény megfejtését utólag beküldték: Kovács Lujza és Papp Irma.

Szerkesztői üzenetek.

— *B. I.* urnak *B.-Csaba*: Nem jár onnét pósta?
— *G. L., B. M., J. L-né, F. Sz., B. M., K. L.* urhölgyeknek: Köszönjük, felhasználjuk.

— „Szegény szüm majd elolvad,
Keblemnek lángja oly vad“... Bizony verse is az.

— Figyelmeztetjük t. előfizetőinket, hogy megrendeléseiket s a lap tartalmát illető leveleiket egyenesen a szerkesztőséghez sziveskedjenek címmezni, — míg ha netalán egy vagy más szám nem jutna rendeltetése helyére, a reclamatiókat eziránt a kiadóhivatalba (Egyetem-utca, 4-ik sz.) kérjük intézteini.

Megbízások tára.

— *H. I.* urnak *Beregszász*: A ruhát megrendeltük a kívánt minta szerint; reméljük, hogy nem késik el, ámbár igen rövid volt az idő. A főkötő a legdivatosabb és legegységesebb minta szerint készítettet.

— A tisztelt megrendelőket kérjük, hogy idejekorán küldjék megrendeléseiket, mert ha aztán nem kapják meg a kitűzött időre, és visszaküldik, nagy kellemetlenségeknek teszszük ki magunkat.

— Különféle szabásmintákkal szolgálhatunk tisztelt előfizetőnőinknek; egy nagyobb szabásmintának ára, a csomagolással együtt, 1 ft. 50 kr., — kisebbek aránylag kevesebbe kerülnek.

 Teljes-számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

TARTALOM. Nők köre: Divatúdosítás. *K. Beniczky* Irmától. — A gazdasszony mint méregkeverő. *Rusz* Károlytól. — Fölfödőresek és találmányok. — A testtartásról. — Konyhaszat. — A kenyérsütésről. *Vörös* Esztertől. — Olvasó-asztal: A nők hivatása. Az anyai befolyás fontossága. — Dal, (költemény.) *Dobó* Lászlótól. — A világ másik oldalán. (Humoreszk.) *Tövölgyi* Titustól. — A legyezéről. *Konkoly* Dezsőtől. — A baskirok. — A szívaeshalászok. — Színház és művészet. — Levezés. — Hirharang. — Vidéki pósta. — A nagyvilágból. — Egyveleg. — Rejtvény. — Szerkesztői üzenetek. — Megbízások tára.